

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2037
9-61

18207

7
34

9.11.11
11.11.11

203.7

9-61

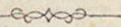
Գ Ի Բ Բ

48.

Ա Ղ Օ Թ Ի Ց

ՈՐ ԿՈՉԻ

ԿԻՊՐԻԱՆՈՍ

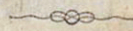

ՎԱՍՆ

ԱՄԵՆԱՅՆ ԱԶԳ ՊԱՏԱՀԱՐԱՑ

ՈՐԲ ԳԱՆ

Ի ՎԵՐԱՑ ՄԱՐԿՈՑ

Երբորք Տպագրութիւն

ՂԱԼԱԹԻԱ

ՏՊԱԳՐ. Ռ. Յ. ԳԻՒՐԳՃԵԱՆ

— 1870 —

24006

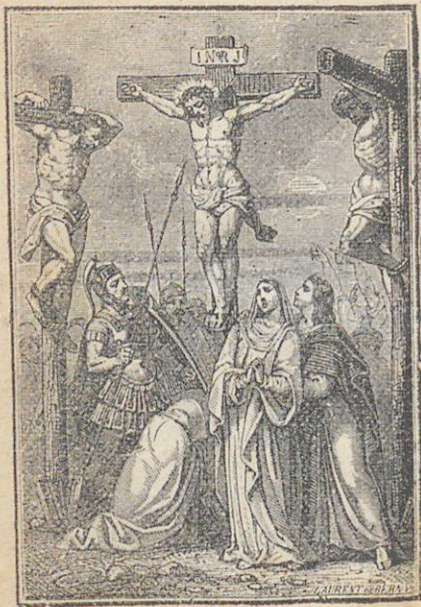
30645-43

222-ԱՆ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐԲՈՒԹԵԱՆ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍՈՅ
Տ. Տ. ՄԿՐՏԶԻ
ՄԻԲԱԶԱՆ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

13541-58

ԱՐԳԵԱՄԲ ԵՒ ԾԱԽԻԻՔ
ԳՐԱՎԱՃԱՌ ՅՈՎԱԵՓԱՅ ԳԱՅԱՅԵԱՆ

ԱՂՕԹԻ ՊԻՏԱՆԻՔ

Ի Ի Ր Ա Ք Ա Ն Չ Ի Ի Ր Ա Ն Չ Ի Ն

ՀԱՒԱՏԱՅՆԵՆՈՅ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ

Արարեալ

Սրբայն ներսիս Շնորհալոյ
Հայոց Կաթուղիկոսի

ՀԱՒԱՏՈՎ խոստովանիմ եւ երկիր պագանեմ քեզ՝ Հայր եւ Որդի

եւ սուրբ Հոգի, անեղ եւ անմահ
բնութիւն, արարիչ հրեշտակաց եւ
մարդկան եւ ամենայն եղելոց. ու
զորմեա քո արարածոց, եւ ինձ
բազմամեղիս:

Հաւատով խոստովանիմ, եւ եր-
կիր պագանեմ քեզ՝ անբաժանելի
լոյս, միասնական սուրբ Յրրորդու-
թիւն եւ մի Աստուածութիւն, ար-
րարիչ լուսոյ եւ հալածիչ խաւարի.
հալածեա ՚ի հողւոյ իմիչ զխաւար
մեղաց եւ անգիտութեան, եւ լու-
սաւորեա զմիտս իմ ՚ի ժամուս յայս-
միկ աղօթել քեզ ՚ի հաճոյս, եւ ըն-
դունել ՚ի քէն զխնդրուածս իմ. եւ
ողորմեա քո արարածոց, եւ ինձ
բազմամեղիս:

Հայր երկնաւոր Աստուած ճշմա-
րիտ՝ որ առաքեցեր զՈրդիդ քո սի-

բելի ՚ի խնդիր մոլորեալ ոչխարին,
մեղայ յերկինս եւ առաջի քո. ըն-
կալ զիս որպէս զանառակ որդին,
եւ զգեցո ինձ զպատուճանն զա-
ռաջին՝ զոր մերկացայ մեղօք. եւ
ողորմեա քո արարածոց, եւ ինձ
բազմամեղիս:

Որդի Աստուծոյ Աստուած ճշմա-
րիտ՝ որ խոնարհեցար ՚ի հայրական
ձոցոյ՝ եւ առեր մարմին ՚ի սրբոյ
կուսէն Մարիամայ վաճն մերոյ փր-
կութեան. խաչեցար, թաղեցար եւ

յարեար 'ի մեռելոյ՝ եւ համբարձար
 փառօք առ Հայր, մեղայ յերկինս
 եւ առաջի քո. յիշեա զիս որպէս
 զաւագակն՝ յորժամ դաս արքայու-
 թեամբ քով. եւ ողորմեա:

Հոգի Աստուծոյ Աստուած ճըշ-
 մարիտ՝ որ իջեր 'ի Յորդանան եւ
 'ի վերնատունն, եւ լուսաւորեցեր
 զիս մկրտութեամբ սուրբ աւաղա-
 նին, մեղայ յերկինս եւ առաջի քո.

մաքրեա զիս վերստին Աստուածա-
 յին հրով քով որպէս հրեղէն լեզ-

ուօք սուրբ զառաքեալն. եւ:

Անեղ բնութիւն՝ մեղայ քեզ մը-
 տօք խմովք, հողւով եւ մարմնով
 խմով. մի՛ յիշեր զմեզս իմ զառա-
 ջինս վասն անուանդ քում սրբոյ. եւ:

Տեսող ամենայնի՛ մեղայ քեզ խոր-
 հրով բանիւ եւ գործով. ջնջեա

զձեռագիր յանցանաց իմոց, եւ դըր-
եա զանուն իմ՝ ՚ի դպրութեան կե-
նաց եւ սղորմեա :

Քննող՝ գաղտնեաց՝ մեղայ քեզ
կամաւ եւ ակամայ, գիտութեամբ
եւ անգիտութեամբ. թողութիւն չը-
նորհեա մեղաւորիս, զի ՚ի ճննդենէ
սուրբ Աւագանին մինչեւ ցայսօր
մեղուցեալ եմ առաջի Աստուածու-
թեանդ քո զգայարանօք իմովք, եւ
ամենայն անդամօք մարմնոյս. եւ :

Ամենախնամ Տէր՝ զիր պահապան
աչաց իմոց զերկիւղ քո սուրբ ոչ
եւս հայել յարատ, եւ ականչաց ի-
մոց՝ ոչ ախորժել լսել զբանս չա-
րութեան, եւ բերանոյ իմոյ՝ ոչ խօ-
սել զստութիւն, եւ սրաի իմոյ՝ ոչ
խորհել զչարութիւն. եւ ձեռաց ի-
մոց՝ ոչ գործել զանիրաւութիւն,
եւ ոտից իմոց՝ ոչ գնալ ՚ի ճանա-
պարհս անօրէնութեան. այլ ուղ-
ղեա զչարժումն սոցա լինիլ միշտ
ըստ պատուիրանաց քոց յամենայ-
նի. եւ սղորմեա :

Հուր կենդանի Քրիստոս՝ զհուր
սիրոյ քո զոր արկեր յերկիր, բոր-
բոքեա յանձն իմ. զի այրեսցէ
զախտ հոգւոյ իմոյ, եւ սրբեսցէ ըզ
խիղճ մտաց իմոց, եւ մաքրեսցէ ըզ
մեղս մարմնոյ իմոյ, եւ վառեսցէ

զլոյս գիտութեան քո 'ի սրտի ի-
մում . եւ ողորմեա :

Իմաստութիւն Հօր Յիսուս՝ տուր
ինձ իմաստութիւն , զբարիս խոր-
հել եւ խօսել եւ գործել առաջի
քո յամենայն ժամ . 'ի չար խոր-
հրդոց՝ 'ի բանից եւ 'ի գործոց փր-
կեա զիս . եւ ողորմեա :

Վամեցող բարեաց Տէր կամարար՝
մի՛ թողուր զիս 'ի կամս անձին իմոյ
զնալ . այլ առաջնորդեա ինձ լինիլ
միշտ ըստ կամաց քոց բարեսիրաց .
եւ ողորմեա :

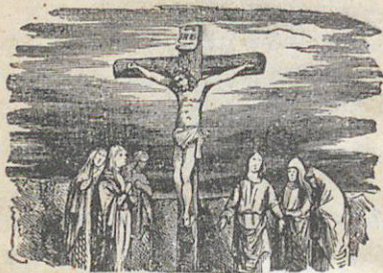
Արքայ երկնաւոր՝ տուր ինձ զար-
քայութիւն քո զոր խոստացար սի-
րելեաց քոց . եւ զօրացս զսիրտ իմ
ատել զմեզս , եւ սիրել զքեզ միայն ,
եւ առնել զկամս քո . եւ ողորմեա :
Խնամող արարածոց՝ պահեա նր-

չանաւ Խաչի քո զհոգի եւ զմարմին
իմ 'ի պատրանաց մեղաց , 'ի փոր-
ձութեանց զիւաց եւ 'ի մարդոց ա-
նիրաւաց , եւ յամենայն վտանգից
հոգւոյ եւ մարմնոյ . եւ ողոր :

Պահապան ամենայնի Քրիստոս՝
աջ քո հովանի լիցի 'ի վերայ իմ 'ի
տուէ եւ 'ի գիշերի . 'ի նստել 'ի տան ,
'ի գնալ 'ի ճանապարհ , 'ի ննջել եւ
'ի յառնել՝ զի մի՛ երբէք սասանե-
ցայց . եւ ողորմեա :

Աստուած իմ՝ որ բանաս զձեռն
քո, եւ ընուս զամենայն արարածս

ողորմութեամբ քով, քեզ յանձն
առնեմ զանձն իմ. դու հոգա եւ
պատրաստեա զպէտս հոգւոյ եւ
մարմնոյ իմոյ յայսմ հետէ մինչեւ
յաւիտեան. եւ ողորմեա :

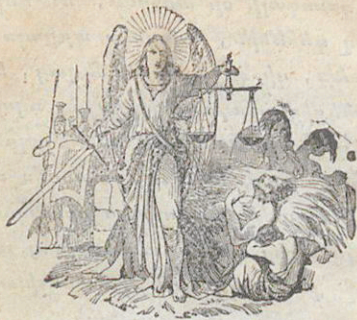
Դարձուցիչ մուրերւոյ՝ դարձո զիս
ի չար սովորութեանց իմոց՝ ի բարի
սովորութիւն. եւ բեւեռեա ի հոգի

իմ՝ զսոսկալի օր մահուն, եւ զեր-
կիւղ գեհննին, եւ զսէր արքայու-
թեանն, զի զղջացայց ՚ի մեղաց, եւ
գործեցից զարգարութիւն. եւ ողոր :

Աղբիւր անմահութեան՝ աղբե-
րացո ՚ի սրտէ իմմէ՝ զարտասուս ա-
պաշխարութեան որպէս պոռնկին.
զի լուացից զմեզս անձին իմոյ յա-
ռաջ քան զելանելն իմ յաշխար-
հէս. եւ ողորմեա :

Պարգեւիչ ողորմութեան՝ պար-
դեւեա ինձ ուղղափառ հաւատով
եւ բարի գործով, եւ սուրբ մարմ-
նոյ եւ արեան քո հաղորդութեամբ
գալ առ քեզ. եւ ողոր :

Բարերար Տէր՝ հրեշտակի բարւոյ
յանձն արասցես զիս քաղցրու-
թեամբ աւանդել զհոգի իմ, եւ ան-
խռով անցուցանել ընդ չարութիւն

այսոցն՝ որ են 'ի ներքոյ երկնից .
 եւ ողորմեա քո արա :

Լոյս ճշմարիտ Քրիստոս՝ արժա-
 նաւորեա զհոգի իմ ուրախութեամբ
 տեսանել զլոյս փառաց քոց 'ի կոչ-
 ման աւուրն , եւ հանգչել յուսով
 բարեաց յօթեւանս արդարոց մին-
 չիւ յօր մեծի դալստեան քո . եւ :

Գատաւօր արդար՝ յորժամ գաս
 փառօք հօր դասել զկենդանիս եւ
 զմեռեալս , մի՛ մտանէ : 'ի դատաս-
 տան ընդ ծառայի քում . այլ փըր-
 կեա զիս 'ի յաւիտենական հրոյն ,
 եւ լսելի արա ինձ զերանաւէտ կո-
 չումն արդարոց յերկնից արքայու-
 թիւնդ . եւ ողորմեա :

Ամենողորմ տէր՝ ողորմեա ամե-
 նայն հաւատացելոց 'ի քեզ , իմոց

156
 1006
 24006
 13541-50

և օտարաց, ծանօթից և անծանօթից, կենդանեաց և մեռելոց .
 չնորձեա և թ չնամեաց իմոց և ատելեաց զթողութիւն որ առ իսյանցանաց, և դարձո գնոսա ՚ի չարեացն՝ զոր ունին վասն իմ, զի օղորմութեանդ քուժ արժանի եղիցին .
 և ողորմեա :

Փառաւորեալ Տէր՝ ընկալ զաղաջանս ծառայիս քո, և կատարեա

՚ի բարի զինդրուածս իմ՝ բարեխօսութեամբ արուհւոյ Աստուածածնին, և Յովնանու Մկրտչին, և սրբոյն Ստեփաննոսի նախալկային, և սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսաւորչին, և սրբոց Առաքելոց՝ Մարգարէից՝ Վարդապետաց՝ Մարտիրոսաց՝ Հայրապետաց՝ ձգնաւորաց՝ Կուսանաց՝ Միանձանց, և ամենայն Սրբոց քոց երկնաւորաց և երկրաւորաց : Եւ քեզ վառք և երկրպագութիւն անբաժանելի սուրբ Երրորդութեանդ յաւիտեանս յաւիտենից .
 ամէն :

ԱՂՕԹԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՆՍԿԻԶՔՆ Ստուած՝ անեղ
Ստուած՝ անխմանալի Ստուած՝
անպարագրելի Ստուած՝ անծին
Ստուած՝ ամենարքայ Ստուած՝
ամենարարիչ Ստուած՝ ամենարիլի
Ստուած՝ ամենազէտ Ստուած՝ ա-
մենարազ Ստուած՝ ամենադատ
Ստուած՝ ամենամեծ Ստուած՝ ա-
մենազբիւր Ստուած՝ ամենարմատ

Աստուած՝ ամենարձակ Աստուած՝ ամենայց Աստուած՝ ամենայցելու Աստուած՝ ամենազոռ ամենազղիչ Աստուած՝ ամենասաց Աստուած՝ ամենարթուն Աստուած՝ ամենարաւ Աստուած՝ ամենաբարձրեալ Աստուած՝ ամենաբերկրեալ Աստուած՝ ամենաբաւական Աստուած՝ ամենաբարի Աստուած՝ ամենաբոյժ Աստուած՝ ամենաբուժիչ Աստուած՝ ամենաբուղիս Աստուած՝ ամենաբաշխ Աստուած՝ ամենաբաշխող Աստուած՝ ամենազով Աստուած՝ ամենազովելի Աստուած՝ ամենազովեալ Աստուած՝ ամենազուրթ Աստուած՝ ամենազրթած Աստուած՝ ամենազտիչ Աստուած՝ ամենազանձ Աստուած՝ ամենազորով Աստուած՝ ամենայար Աստուած՝ ամենազատաւոր Աստուած՝

ամենադաւանեալ Աստուած՝ ամենազիր Աստուած՝ ամենադարման Աստուած՝ ամենադարմանիչ Աստուած՝ ամենաեղերիչ Աստուած՝ ամենաերբ Աստուած՝ ամենազօր Աստուած՝ ամենազօրեղ Աստուած՝ ամենազարդ Աստուած՝ ամենազարդարող Աստուած՝ ամենազարդարիչ Աստուած՝ ամենազեղ Աստուած՝ ամենափրկիչ Աստուած՝ ամենաէն Աստուած՝ ամենաէակ Աստուած՝ ամենաերկինք Աստուած՝ ամենաառբ Աստուած՝ ամենազօրով Աստուած՝ ամենամեծ Աստուած՝ ամենամաքուր Աստուած՝ ամենաբնարող Աստուած՝ ամենաբնդունակ Աստուած՝ ամենաբնդունող Աստուած՝ ամենաբղձունի Աստուած՝ ամենաթագ Աստուած՝ ամենաթաղաւ-

ւոր Աստուած՝ ամենաժառանգ Աստուած՝ ամենախիշխան Աստուած՝ ամենախիշխող Աստուած՝ ամենախիմաստ Աստուած՝ ամենախրաւ Աստուած՝ ամենալոյս Աստուած՝ ամենալիր Աստուած՝ ամենալրումն Աստուած՝ ամենախնամ Աստուած՝ ամենախորհամող Աստուած՝ ամենախօս Աստուած՝ ամենախրատ Աստուած՝ ամենախորին Աստուած՝ ամենախորհուրդ Աստուած՝ ամենաժողովն Աստուած՝ ամենաժառայ Աստուած՝ ամենակալ Աստուած՝ ամենակարող Աստուած՝ ամենակիր Աստուած՝ ամենակրող Աստուած՝ ամենակայծ Աստուած՝ ամենակատար Աստուած՝ ամենակոչ Աստուած՝ ամենակէտ Աստուած՝ ամենահաս Աստուած՝ ամենահասու Աստուած՝ ամենահաս-

տատ Աստուած՝ ամենահաստատիչ Աստուած՝ ամենաձիր Աստուած՝ ամենաձեռն Աստուած՝ ամենաձեռնատու Աստուած՝ ամենաղեկավար Աստուած՝ ամենաղամբար Աստուած՝ ամենաճարակ Աստուած՝ ամենաճաստաղայթ Աստուած՝ ամենաճշմարիտ Աստուած՝ ամենամաքրիչ Աստուած՝ ամենամարդ Աստուած՝ ամենամարդիչ Աստուած՝ ամենայարոցց Աստուած՝ ամենայառաջ Աստուած՝ ամենուրեք Աստուած՝ ամենայորդոր Աստուած՝ ամենայորդորիչ Աստուած՝ ամենայոյս Աստուած՝ ամենաչարժ Աստուած՝ ամենաչուրջ Աստուած՝ ամենաչահ Աստուած՝ ամենաչահաւոր Աստուած՝ ամենաչէն Աստուած՝ ամենաուղորդ Աստուած՝ ամենաուղիղ Աստուած՝ ամենաու-

Տեղ Ատուած՝ ամենառուզ Ատուած՝ ամենաչափող Ատուած՝ ամենապատիւ Ատուած՝ ամենապարգեւ Ատուած՝ ամենասաստիչ Ատուած՝ ամենապարզ Ատուած՝ ամենապարզիչ Ատուած՝ ամենապահ Ատուած՝ ամենապահող Ատուած՝ ամենապար Ատուած՝ ամենապարզող | Ատուած՝ ամենապայծառ Ատուած՝ ամենապարոյր Ատուած՝ ամենաջահ Ատուած՝ ամենաջան Ատուած՝ ամենաջամբ Ատուած՝ ամենառատ Ատուած՝ ամենառատացուցիչ Ատուած՝ ամենասրբիչ Ատուած՝ ամենասահման Ատուած՝ ամենասահմանիչ Ատուած՝ ամենասանձ Ատուած՝ ամենասանձող Ատուած՝ ամենասիրեռ Ատուած՝ ամենատուն Ատուած՝ ամենաւար-

ժիչ Ատուած՝ ամենաւարիչ Ատուած՝ ամենամարբիչ Ատուած՝ ամենաւայելուչ Ատուած՝ ամենատէր Ատուած՝ ամենատիրող Ատուած՝ ամենատեղ Ատուած՝ ամենատու Ատուած՝ ամենատուն Ատուած՝ ամենատես Ատուած՝ ամենատեսուչ Ատուած՝ ամենատիւ Ատուած՝ ամենարարուն Ատուած՝ ամենարամից Ատուած՝ ամենացող Ատուած՝ ամենացայտ Ատուած՝ ամենացայդ Ատուած՝ ամենացընձութիւն Ատուած՝ ամենացանկ Ատուած՝ ամենացանկալի Ատուած՝ ամենաւիտաբ Ատուած՝ ամենաւիտալ ամենաւիտալող Ատուած՝ ամենաւիտալեալ Ատուած՝ ամենաւիտալիչ Ատուած՝ ամենաւիտյթ Ատուած՝ ամենաւիրկող Ատուած՝ ամ-

մենափրկիչ Աստուած՝ ամենաքու
 Աստուած՝ ամենաքաւիչ Աստուած՝
 ամենաքարոզ ամենաքարոզիչ Աստ-
 ուած՝ անճառ Աստուած՝ անճառ-
 արքայ Աստուած՝ անճառարքայու-
 թիւն Աստուած՝ անճառազատու-
 թիւն Աստուած՝ անճառաղբիւր Աստ-
 ուած՝ անճառարարիչ Աստուած՝ ան-
 ճառ ապէնիազ Աստուած՝ անճառ-
 արիի Աստուած՝ անճառահաւոր
 Աստուած՝ անճառախոր Աստուած՝
 անճառարարի Աստուած՝ անճառա-
 քաց Աստուած՝ անճառարուղիս Աստ-
 ուած՝ անճառազուլթ Աստուած՝ ան-
 ճառազօր Աստուած՝ անճառիմաստ
 Աստուած՝ անճառալուր Աստուած՝
 անճառածագ Աստուած՝ անճառա-
 զով Աստուած՝ անճառողորմ Աստ-
 ուած՝ անճառաչափ Աստուած՝ ան-

ճառապատիւ Աստուած՝ անճառա-
 զիւն Աստուած՝ անճառափառք Աստ-
 ուած՝ անճառափայլ Աստուած՝ ան-
 ախտ Աստուած՝ անկզր Աստուած՝ ա-
 նկզժ Աստուած՝ անըմբռնելի Աստ-
 ուած՝ անժամանակ Աստուած՝ ան-
 լուելի Աստուած՝ անխարդախ Աստ-
 ուած՝ անծայր Աստուած՝ անկեազ
 Աստուած՝ անհասանելի Աստուած՝
 անդօղելի Աստուած՝ անմեկնելի
 Աստուած՝ անյիշաչար Աստուած՝
 աննինջ Աստուած՝ անչարժ Աստ-
 ուած՝ անոխակալ Աստուած՝ ան-
 պատմելի Աստուած՝ անկոխելի Աստ-
 ուած՝ աննեղելի Աստուած՝ անօրի-
 նակ Աստուած :

Բարի Աստուած՝ բարեմիտ Աստ-
 ուած՝ բարի բնութիւն Աստուած՝
 բարնայ բարի Աստուած՝ բարե-

գութ Աստուած՝ բարեբաշխ Աստուած՝ բարեբարոյ Աստուած՝ բարեխորհուրդ Աստուած՝ բարեաջ սարգեւող Աստուած՝ բարեսէր Աստուած :

Գովեալ Աստուած՝ գերիզերոյ Աստուած՝ գերազարդ Աստուած՝ գոհաբանեալ Աստուած՝ գերազանձ Աստուած՝ գեղեցիկ Աստուած՝ դերազոյն Աստուած՝ գոյացուցիչ Աստուած :

Դատաւոր Աստուած՝ դատաւորաց զէտ Աստուած՝ դիտապետ Աստուած՝ դասաւորիչ Աստուած՝ դաւանեալ Աստուած՝ դասուց զերնոց Աստուած՝ զեղ կենաց Աստուած՝ զրախտ Աստուած՝ դաստիարակող Աստուած :

Երբորդութիւն Աստուած՝ եր-

կինք Աստուած՝ երկնաւորաց Աստուած՝ երկրաւորաց Աստուած :

Զօրաւոր Աստուած՝ զօրեղ Աստուած՝ զուարթնոց Աստուած՝ զարդարող Աստուած՝ զարմանք Աստուած՝ զարմանալի Աստուած՝ զարհուրելի Աստուած՝ զարգազին Աստուած :

Երեակ եւ մի Աստուած՝ էրանեալ Աստուած՝ էական Աստուած՝ էացուցիչ Աստուած՝ էութիւն Աստուած :

Թագաւորաց Աստուած՝ թաքեալ Աստուած՝ թողիչ մեղաց Աստուած՝ թողելոց յարութիւն Աստուած՝ թըշնամեաց սատակիչ Աստուած :

Ժառանգութիւն Աստուած՝ ժամանակեալ Աստուած՝ ժամանող Աստուած՝ ժամանակաց Աստուած :

Ի սկզբանէ Աստուած՝ ինքնակամ
 Աստուած՝ ինքնազոյ Աստուած՝ ինք-
 նակալ Աստուած՝ ինքնատար Աստ-
 ուած՝ ինքնակարող Աստուած՝ ինք-
 նիշխան Աստուած՝ իշխող Աստուած՝
 'Ի բարձունս Աստուած՝ իմանալի
 Աստուած :

Լոյս Աստուած՝ լոյս անստուեր
 Աստուած՝ լոյս թափանցիկ Աստ-
 ուած՝ լուսազգեստ Աստուած՝ լու-
 սաւորիչ Աստուած՝ լուսազարդ Աստ-
 ուած՝ լուսատու Աստուած՝ լուսա-
 ճեմ Աստուած՝ լսող Աստուած՝ լի-
 ութիւն Աստուած՝ լցուցիչ Աստուած :

Խոր անքննին Աստուած՝ խաղա-
 զութիւն Աստուած՝ խաղաղարար
 Աստուած՝ խնամող Աստուած՝ խնա-
 միչ Աստուած՝ խրատիչ Աստուած՝
 խանդաղատող Աստուած՝ խորհուրդ

Աստուած՝ խորհրդապետ Աստուած՝
 խնդրուած Աստուած՝ խորհրդազէտ
 Աստուած՝ խնդրող Աստուած՝ խո-
 նարհ Աստուած :

Ծագումն Աստուած՝ ծնող Աստ-
 ուած՝ ծագող Աստուած՝ ծարաւե-
 լոյ Աստուած՝ ծանուցեալ Աստուած՝
 ծանուցիչ Աստուած՝ ծառայից տէր
 Աստուած՝ ծածկատես Աստուած՝
 ծածկազէտ Աստուած՝ ծայր Աստ-
 ուած :

Կենդանի Աստուած՝ կենդանա-
 րար Աստուած՝ կենդանատու Աստ-
 ուած՝ կենդանացոյցիչ Աստուած՝
 կերակրող Աստուած՝ կամարար Աստ-
 ուած՝ կեանք Աստուած՝ կամեցող
 բարեաց Աստուած՝ կատարեալ Աստ-
 ուած՝ կառավարող Աստուած՝ կու-
 բաց լուսատու Աստուած :

Հայր Աստուած՝ հօր որդի Աստուած՝ հոգի սուրբ Աստուած՝ հաւատա Աստուած՝ համերց լեզուատու Աստուած՝ հողեոց աղատիչ Աստուած՝ հրածորան Աստուած՝ հրաւիրող Աստուած՝ հինաւուրց Աստուած՝ հարուստ Աստուած՝ հանուրց Աստուած՝ հաւատարիմ Աստուած :

Չայն Աստուած՝ ձայնող Աստուած՝ ձեռնտու Աստուած՝ ձայնից լսող Աստուած՝ ձիր Աստուած՝ ձիրաբաշխ Աստուած :

Ղեկավար Աստուած՝ ղեկապետ Աստուած՝ զամպար Աստուած :

Ճշմարիտ Աստուած՝ ճշմարտութիւն Աստուած՝ ճշմարտասէր Աստուած՝ ճարտարապետ Աստուած՝ ճառագայթ Աստուած՝ ճառագայթեալ Աստուած՝ ճոխ Աստուած՝ ճաշակ

Աստուած՝ ճար Աստուած՝ ճանապարհ կենաց Աստուած՝ ճանապարհ բարեաց Աստուած՝ ճառ Աստուած՝ ճօռոմ Աստուած :

Մեծարեալ Աստուած՝ մեծապատիւ Աստուած՝ մաքրիչ Աստուած՝ մաքրութիւն Աստուած՝ մաքրող Աստուած՝ մահու լուծանող Աստուած՝ մեղաւորաց դարձ Աստուած :

Յայտնութիւն Աստուած՝ յաւիտեան Աստուած՝ յաւիտենից Աստուած՝ յարութիւն Աստուած՝ յուսացելոց Աստուած՝ յուսադրող Աստուած՝ յարուցիչ Աստուած՝ յառաջ Աստուած :

Նեղելոց լոյս Աստուած՝ նորահրաշ Աստուած՝ նաւապետ բարի Աստուած :

Շնորհ Աստուած՝ շնորհատու Աստուած՝ շուրջ Աստուած՝ շուրջանակի

Ատուած՝ չնորհող Ատուած՝ չնորհարեր Ատուած՝ չաւիղ Ատուած :

Ողորմած Ատուած՝ ողորմութիւն Ատուած՝ ուղիղ Ատուած՝ ուղղորդ Ատուած՝ ուղղորդասէր Ատուած՝ ուղղորդապետ Ատուած՝ ուղղորդախօս Ատուած՝ ուղղորդարան Ատուած :

Զարատեաց Ատուած՝ չարասաստ Ատուած՝ չարամերժ Ատուած՝ չարաբարձ Ատուած՝ չարահերձ Ատուած՝ չարաբաւ Ատուած :

Պահապան Ատուած՝ պահպանիչ Ատուած՝ պետ Ատուած՝ պետապահ Ատուած՝ պատուելի Ատուած՝ պարունակող Ատուած :

Ջահ Ատուած՝ ջահալոյս Ատուած՝ ջահապայծառ Ատուած՝ ջան Ատուած՝ ջամբող Ատուած՝ ջերմեամբութիւն Ատուած :

Ռահ Ատուած՝ ռահ լոյս Ատուած՝ ռատարաշխ Ատուած՝ ռատախայլ Ատուած՝ ռետին քաղցր Ատուած՝ ռահալարժ Ատուած :

Սուրբ Ատուած՝ սրբութիւն Ատուած՝ սաբաւօղ Ատուած՝ սէր Ատուած՝ սիրելի Ատուած՝ սահմանադիր Ատուած՝ ստեղծող Ատուած՝ սրբոց Ատուած՝ սոսկալի Ատուած :

Վեհ Ատուած՝ վեհագոյն Ատուած՝ վայելչութիւն Ատուած՝ վերակացու Ատուած՝ վարժիչ Ատուած :

Տէր Ատուած՝ տեսող Ատուած՝ տիւ Ատուած՝ տուիչ բարեաց Ատուած՝ տրտեցելոց Ատուած :

Բարուն Ատուած՝ բարունապետ Ատուած՝ բախարար Ատուած՝ Յնութիւն Ատուած՝ ցանկալի Ատուած՝ ցաւոց բժիշկ Ատուած՝ ցողահոս Ատուած :

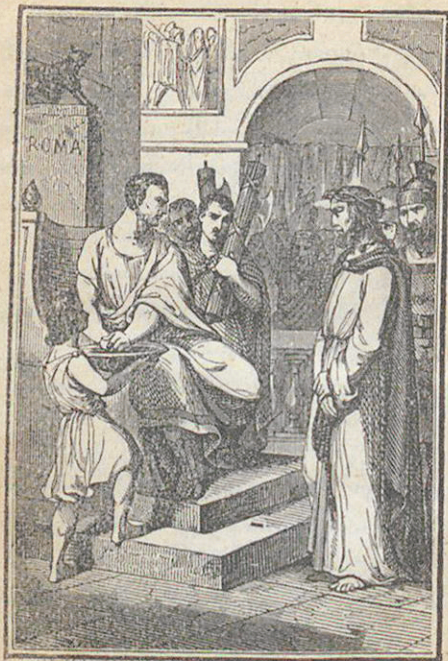
Փառք Աստուած՝ փառաւորեալ
Աստուած՝ փառահեղ Աստուած՝ փա-
ռաբանեալ Աստուած՝ փրկիչ Աստ-
ուած՝ փրկող Աստուած՝ փարթամ
Աստուած՝ փարատիչ ցաւոց Աստ-
ուած՝ փառազօր Աստուած՝ փառք
'ի բարձունս Աստուած :

Քահանայապետ Աստուած՝ քերօ-
բէանիստ Աստուած՝ քաւիչ Աստ-
ուած՝ քաւութիւնս Աստուած՝ քա-
ւարանս Աստուած՝ քարոզիչ Աստ-
ուած՝ քննող Աստուած :

Օրէնք Աստուած՝ օրինադիր Աստ-
ուած՝ օրհնիչ Աստուած՝ օրհնեալ
Աստուած՝ օրհնաբանեալ Աստուած :

Քո սուրբ եւ անհղ անուանցդ զօ-
րութեամբ՝ Տէր Աստուած ամենա-
կալ . եղիցի պահապան ծառայիս :

Ա Ղ Օ Թ Ք

Վասն կապանաց դիւաց և կախարդաց
աղանդաւորաց և վասն դատաստանի
յաջողելոյ :

Թ՝ Ա.ԳԱԽՈՐ հփօր, ապաւէն ծա-
րաւելոյ, փրկիչ նեղելոյ, որ վասն

մեր խոնարհեցար 'ի հայրական ծո-
ցոյ եւ առեր մարմին 'ի սրբոյ կու-
սէն Մարիամայ վասն մերոյ փրկու-
թեան . մատնեցար , ըմբռնեցար ,
չարչարեցար , խաչեցար եւ թաղե-
ցար եւ յարեար 'ի մեռելոց , եւ համ-
բարձար փառօք առ Հայր . զարթո
զգօրութիւն քո եւ եկ 'ի կեցուցա-
նել զզինս արեան քոյ տէր . եւ մի'
տար գրել սատանայի զքո փրկեալս
եւ մի' տար բնակութիւն չարին՝
զտաճար անուանդ քում սրբոյ .
եւ մի' զլքեալս քեզ մարմին եւ
անդամ թողուլ 'ի կոխումն եւ 'ի
կատականս չարին . այլ զթա 'ի
քո արարածս արարչական սիրով .
Տէր ոգորմեա մեզ , զի 'ի խաչ քո
պարծելով պարծեցաք եւ պահելով
պահեսցէ զմեզ յերեւելի եւ յա-

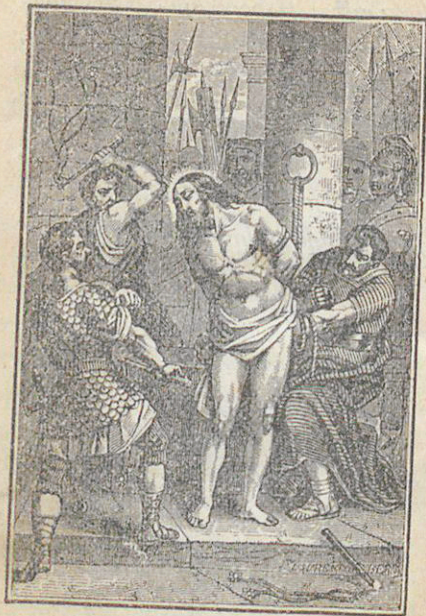
ներեւոյթ թչնամուոյն . եւ լիցի
պահապան ծառայիս Աստուծոյ ,
ամէն :

Չար իշխան քըն հալածին ,
Որք ընդ ծառայս քո մարտընչին .
Երեւելով նշան խաչին ,
Աներեւոյթք կործանեսցին :

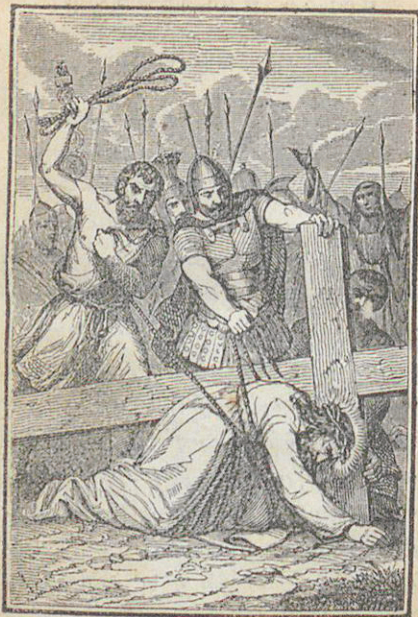

ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆՍ

ՈՐ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՅՈՍԻ

Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն
Յիսուս, զհետ եղեն նորա կոյրք
երկու. ազազակէին եւ ասէին. Ողոր-
մեաց մեզ որդի Գաւթի: Եւ իբրեւ
եկին 'ի տուն, մատեան առնա կոյրքն
եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. Հաւատա՞յք
եթէ կարող եմ առնել ձեզ զայդ.
ասեն ցնա՞ Այո՛, Տէր: Յայնժամ
մերձեցաւ յաչս նոցա՝ եւ ասէ. Ըստ
հաւատոց ձերոց եղիցի ձեզ: Եւ
բացան աչք նոցա. եւ ոսատեաց
նոցա Յիսուս՝ եւ ասէ. Զդոյշ կա-
ցէք, մի՛ ոք զխտացէ: Եւ նորա
եղեալ համբաւեցին զնա ընդ ամե-
նայն երկիրն ընդ այն: Եւ յեղանելն
նոցա արտաքս, ահա մատուցին առ

նա այր մի համր դիւահար: Եւ յե-
լանեղն դիւին՝ խօսեցաւ համրն . եւ
զարմացան ժողովուրդքն եւ ասեն
թէ եւ ոչ երբէք երեւեցաւ այսպիսի
ինչ յԻսրայելի: Իսկ փարիսեցիքն
ասէին՝, թէ իշխանան դիւաց հանէ
դա զդեւս:

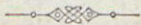

ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆՍ

ՈՐ ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

Եւ ել լուր նորա ընդ ամենայն
կողմն գալիլեացոց: Եւ վազվա-
զակի ելեալ 'ի ժողովրդենէն, եկն
Իստուն Սիմոնի եւ Անդրեայ, Յա-
կորու եւ Յովհաննու հանդերձ: Եւ
զոքանչ Սիմոնի գնէր ջերմացեալ,
վազվազակի ասեն զնա վասն նորա:

Եւ մատուցեալ յարոյց զնա, կալեալ զձեռանէ նորա. եւ եթող զնա տենդն եւ պաշտէր զնոսա: Եւ իբրեւ երեկոյ եղև. 'ի մտանել արեգականն, բերէին առ նա զամենայն հիւանդս եւ զգիւահարս. եւ էր ամենայն քաղաքն ժողովեալ առ դրունսն: Եւ բժշկեաց բազում հիւանդս 'ի պէս պէս ակտից, եւ գեւս բազումս եհան, եւ ոչ տայր խօսել զիւացն, զի գիտէին զնա թէ Քրիստոսն է:

ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆՍ

ՈՐ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

Եւ եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ել 'ի լեառն կալ յաղօթս, եւ հանէր զգիշերն 'ի գլուխ յաղօթան Սաաուծոյ: Եւ իբրև այդ եղև՝ կոչեաց զաշակերտսն՝ իւր, եւ ընարեաց 'ի նոցանէ երկոտասանս զորս եւ առաքեալս անուանեաց: ՉՍիմոն՝ զոր եւ Պետրոս անուանեաց, եւ զԱնդրէաս զեղբայր նորին, եւ զՅակորոս եւ զՅովհաննէս, եւ զՓիլիպպոս եւ զԲարթոլոմէոս: Եւ զՄատթէոս եւ զԹոմաս. եւ զՅակորոս Սլիւեայ. եւ զՍիմոն զկոչեցեալն նախանձայոյդ. եւ զՅուդա Յակորայ, եւ զՅուդա Իսկարիովտացի՝ որ եղև իսկ մատնիչ: Եւ իջեալ նորօք հան-

դերձ 'ի տեղի մի տափարակ, եւ
ժողով աշակերտացն նորա եւ բազ-
մութիւն յոյժ ժողովրդեանն, յամե-
նայն Հրէաստանէ եւ յԵրուսաղէմէ՝
եւ յայնմ կողմանէ, եւ 'ի ծովեզե-
րէն Տիւրոսի եւ Սիդոնի: Որք եկին
լսել 'ի նմանէ, եւ բժշկել 'ի հիւան-
դութենէ իւրեանց. եւ նեղեալքն
յայսոց պղծոց բժշկէին: Եւ ամե-
նայն ժողովուրդն խնդրէր մերձե-
նալ 'ինա, զի զօրութիւն բազում
եւանէր 'ի նմանէ եւ բժշկէր զա-
մենեսին:

ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆՍ

ՈՐ ՀԱՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Յեա այսորիկ ասն էր Հրէից, եւ
 ել Յիսուս յերուսաղէմ: Եւ էր յե-
 րուսաղէմ 'ի Պրոպատիկէ աւաղա-
 նին որ կոչէր երբայցեցերէն Բեթ-
 հեզզայ. հինգ սրահ: Յորս անկեալ
 դնէր բազմութիւն յոյժ հիւանդաց՝
 կուրաց, կաղաց, զօսացելոյ, որք
 ալն ունէին ջրոցն յուզելոյ: Եւ
 հրեշտակ տեսան իջանէր ըստ ժա-
 մանակի յաւազանն, եւ յուզէր ըզ
 ջուրսն. եւ որ նախ 'ի շարժումն
 ջուրցն իջանէր յաւազանն՝ բժշկէր,
 ոչ ունելով նշան հիւանդութեան:
 Եւ անդ էր այր մի, որոյ երեսուն
 եւ ութ ամ էր 'ի հիւանդութեան
 իւրում:

Չնա իբրև ետես Յիսուս՝ զի ան-
կեալ դնէր, եւ գիտաց եթէ բա-
զու՛մ ժամանակք են այնուհետեւ,
ասէ ցնա. կամի՛ս ողջ լինել: Պա-
տասխանի ետ նմա հիւանդն. Տէ՛ր,
ոչ գոք ունի՛մ, թէ յորժամ ջուրքն
յուզիցին, արկցէ զիս յաւազանն.
եւ մինչ ես դանդաղի՛մ, այլ ոք քան
զիս յառաջագոյն իջանէ: Ասէ ցնա
Յիսուս. Արի՛, առ զմահիճս քո՝ եւ
գնա: Եւ ողջացաւ այրն, եւ յար-
եաւ, էառ զմահիճս իւր եւ շրջէր.
եւ էր շարաթ յաւուրն այնմիկ:

Դ Ա Ր Չ

ԿԻՊՐԻԱՆՈՍԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ

Ես կիպրիանոս ծառայ Աստու-
ծոյ, յԱնտիոք քաղաքէ, ազգաւ
հելլենացի, առն հեթանոսի որդի-
անուն հօր իմոյ Յդեսիա, եւ մօր
իմոյ Կղոզիա. յորժամ ծնայ ես յո-
րովայնէ մօր իմոյ, ծնողք իմ նուի-
րեցին զիս յուսումնս զից՝ լինել
պաշտօնեայ կոոց եւ ետուն զիս
յուսումնս զիտութեան, եւ զամե-
նայն ուսայ զկախարդական գիրս
առաւել քան զՍիմոն եւ զՆաքովր,
եւ եղէ հասու ամենայն հնարագի-
տութեանց. բազում անգամ ելա-

նէի յօղոս եւ կախարդութեամբ զընայի 'ի վերայ ծովու. եւ էին 'ի հրամանս իմ ամենայն գունդք զիւաց. եւ զսր ինչ խորհէի՝ առ ժամայն կատարէր: Եւ լանէի յապարանսն եւ առնէի զչաւիղս արեգականն եւ զլուսնին յերեսս իմ, եւ երեսք իմ՝ փայլէին իբրեւ զարեգակն, եւ կատարէի զկամս զիւաց մեծաւ ուրախութեամբ, եւ էի մոլորեալ 'ի գործս չարութեան եւ ոչ ճանաչէի զԱստուած, եւ զամենայնսն զայթակղեցուցանէի յաղագս չար արուեստին իմոյ. զոմանս աչացաւ առնէի, զոմանս զլստացաւ, զոմանս քամոտ, զոմանս ջերմոտ, զոմանս հիւանդ, զոմանս յազգաց փարէի, զոմանց զգոյն յերեսացն չրջէի. զոմանց զմիտս մոլորեցուցանէի. զո-

մանս առեւլիս առնէի իւրեանց ազգին. զայր եւ զկին արկանէի ընդ միմեանս, եւ տայի նոցա ասել ըզմիմեանս, եւ զայլ բաղում՝ չարիս զիւականս առնէի 'ի վերայ երկրի. եւ այնչափ հմուտ եղէ զիւացն՝ զի ոչ մնաց գործ եւ ոչ խորհուրդ զոր ոչ զիտացի. զիտացի եւ զբազմութիւն զիւաց, զի որպէս ջուր որ ելանէ յաղբերաց՝ այնպէս ելանեն զեւք եւ պատրեն եւ խարեն զորդիս մարդկան. զսր Տէր Աստուած հեռացուցէ 'ի ծառայէս Աստուծոյ:

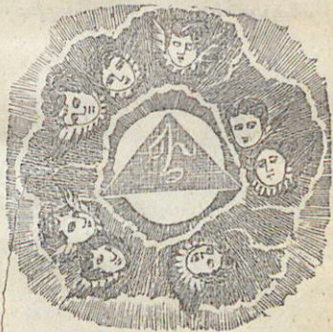
Եւ կապէի կախարդութեամբ իւմով զերկինս՝ որ ոչ տայր զանճրեւ. զերկիր՝ որ ոչ բուսուցանէր զսերմանիս իւր. զարեգակն եւ զլուսնն եւ զաստեղս հաստատութեան. ըզծառս՝ որ ոչ տային պտուղս. զծով

որ ոչ տայր զալիս իւր . զձկունս՝
 որ ոչ լողային 'ի ծովս . զգետս՝ որ
 ոչ գնային . զաղբիւրս՝ որ ոչ բըղ-
 լսէին . զթռչունս՝ որ ոչ վերանա-
 յին յօդս . զանասունս՝ որ ոչ յղա-
 նային . զյղիս՝ որ ոչ ծնանէին . ըզ
 կանայս՝ որ ոչ յղանային . զեռունս՝
 որ ոչ զեռային . զվաստակաւորս՝
 որ ոչ վաստակէին . զվաճառականս՝
 սր ոչ վաճառէին . զօդն՝ որ ոչ թըն-
 դայր , եւ կապէի զերկինս օդօքն
 եւ զերկիր ամենայն զեռնօք . որ ոչ
 անցանէին ընդ հրամանս իմ . հա-
 զար հարիւր եօթանասուն եւ երկու-
 ազանդք կանանց եւ կախարդաց ,
 եւ արանց աղանդաւորաց : Արձակ
 Երիտասարդ մի որոյ էր անուն Ազ-
 զաւիդոս , ցանկացաւ գեղեցիկ կուսի
 միում որոյ անունն էր Յուստիանէ՝

առնուլ զնա 'ի կնութիւն եւ ոչ կա-
 րէր , եւ առաքեաց բազում պատ-
 ուական ինչս , ոսկի եւ արծաթ եւ
 գեղեցիկ հանդերձս . եւ կոյսն ոչ
 հաւանեցաւ եւ դարձոյց անարգա-
 նօք . եւ առեալ երիտասարդն զա-
 մենայն ինչս գնաց առ Կիպրիանոս ,
 եւ նա ասէ . Ես դարձուցանեմ ըզ
 նա 'ի կամս քո , եւ առաքեաց զմի
 'ի դիւացն առ Յուստիանէ եւ նա
 սուրբ աղօթիւքն հալածեաց զնա ,
 եւ ապա առաքեաց զդեւն պոռնը-
 կութեան , եւ եղեալ զիւրին 'ի կեր-
 պարանս կնոջ պառաւոյ , եւ գնա-
 ցեալ 'ի դուռն սուրբ կուսին 'ի գի-
 շերի եւ ասէ . Ո՞վ դուստր իմ՝ զայս
 դիչեր ընդ քեզ կացից յաղօթս . եւ
 մտեալ դեւն առ կոյսն եւ կային
 յաղօթս զողջոյն գիշերն միաբան :

եւ ապա ասէ սատանայ: Ո՞վ գուտար
 'ի կուսութենէ մի իցէ վարձս ըն-
 կալեալ: Եւս թէ չէր ամուսնաց-
 եալ, ուստի էին նախահարք, մար-
 դարէք, առաքեալք, հայրապետք.
 եկ երթիցուք առ մեծն Արարիանոս
 եւ ամուսնացիր, եւ ապա իմացեալ
 կուսին եթէ դիւական էր բանն,
 եհան զնշան խաչին, 'ի վերայ մարմ-
 նոյ իւրոյ եւ կնքեաց զանձն, եւ
 դեւն հալածեցաւ եւ աներեւոյթ
 եղև ահիւ եւ դողութեամբ, եւ
 զնաց առ Արարիանոս: Եւ Արարի-
 անոս ասէ ցզեւն. Զի՞նչ իցէ զի
 երկիւղիւ գողաս եւ սասանիս. ասէ
 դեւն. Տեսի զնշան խաչին եւ եր-
 կիւղիւ գողամ եւ սատանիմ: Ասէ
 Արարիանոս. Զի՞նչ իցէ նշան խա-
 չին որ զարհուրեցուցանէ զքեզ:
 Ասէ դեւն ցԱրարիանոս: Երգուիր

զի ոչ ուրանաս զմեզ, եւ ես ասեմ
 քեզ զամենայն խորհուրդս մեր եւ
 զնշան խաչին: Եւ երգուաւ Արար-
 րիանոս 'ի սուա եւ 'ի մնտաի պաշ-
 տամունս նոցա եթէ Ոչ ուրանամ
 զձեզ: Եւ սկսաւ դեւն պատմել մի
 ըստ միտջէ զամենայն եւ ասէ:

Ատուած զմարդ արար 'ի հողոյ,
 զԱրամ. եւ ասէ, Եկայք հրեշտակք
 եւ հրեշտակապետք, երկիրպաղէք

ձեռագործին խնում Ադամայ . այլ
 դասք դիւաց հպարտացան եւ ոչ
 խոնարհեցան երկիրպագանել Ադա-
 մայ . բարկացաւ Աստուածութիւնն
 եւ զերկինս սրտառեաց եւ զդիւաց
 գունդս 'ի վայր ելից , զանժիւ զօրս
 մեր . եւ շինեցաք ապարանս եւ դը-
 ժօխք անուանեցաք , եւ զհոգիս ար-

գարոց եւ մեղաւորաց մինչեւ ցՅ ով-
 հաննէս Մկրտիչ , զամենայն ըմբըռ-

նեցաք եւ 'ի դժօխս ամաք : Յետոյ
 առաքեաց Աստուած գորդին իւր

Միածին որ եկն եւ ծնաւ 'ի սուրբ
 կուսէն Մարիամայ Աստուածածնէն ,
 զմեռեալս յարոց , զբորոտս սրբեաց ,
 զկաղս գնացոյց , զկուրս լուսաւոր-
 եաց . եւ զայլ ըստում սքանչելիս
 արար . մասնեցաւ 'ի Յուդայէ եւ
 խաչեցաւ 'ի Ղրեից եւ թաղեցաւ ,
 եւ յարեաւ 'ի մեռելոց , եւ խաչուն

իւրով զգժօխս աւերեաց եւ համ-
բարձաւ առ Հայր յերկինս, եւ գա-
լոց է միւսանդամ դատել զկենդա-
նիս եւ զմեռեալս . եւ խաչիւն իւ-
րով լուսաւորէ զամենայն արարածս :
Հաւատացեալքն ուրախ լինին եւ
ուրացողք կոծեսդին :

Այս է նշան խաչին զոր տեսա-
նեմք եւ զարհուրիմք եւ սոսկամք .
եւ ապա Կիպրիանոս 'ի միտս իւր

եկեալ ասէ, Եթէ նշան խաչին այդ-
չափ զօրութիւն ունիցի, ապա խաչ-
եալն սրչափ եւս առաւել :

Ես հաւատամ 'ի Քրիստոս, եւ 'ի
զօրութիւն խաչին, եւ յԱստուած
Հայր ամենակալ՝ զի նա միայն է
ճշմարիտ Աստուած, եւ կուռքն
դեւք են եւ սատանայ, Եւ ապա այ-
րեաց զամենայն զիրս կախարդու-
թեան իւրոյ, եւ դնաց առ Եպիս-
տոս :

կոպոս քաղաքին , եւ մկրտեցաւ եւ
 ձեռնադրեցաւ քահանայ , եւ զկնի
 աւուրց՝ Նպիսկոպոս . եւ աղօթս
 արար եւ ասէ . Տէր Աստուած իմ ,
 սիրեցի զքեզ եւ ծանկայ 'ի ձեռն
 սուրբ հայրապետին Մատթէոսի եւ
 Յուսափանեայ կուսին զգորութիւն
 Խաչի քո . ողորմած Աստուած , ու
 զորմեաց ինձ որպէս աւագակին .
 քաւեա զիս որպէս զՋաքէոսն . ար-
 դարացո զիս որպէս զմաքսաւորն .
 հան զիս 'ի գրոյ մեղաց որպէս զԵ-
 բնժիա եւ զԴանիէլ 'ի գրոյ բան-
 տին . յիջո յինկն զբռնութիւն թըշ-
 նամոյն՝ որպէս զհուր երկոյ ման-
 կանց 'ի Բարեւոյնի հողմաբեր ցո-
 ղոյն օրհնութեան :

Եւ զոր յառաջն կապէի չար եւ
 զիս սկան աղանդօք , այժմ արձակ-

եալ եմ զամենայն կապեալսն հրա-
 մանաւն Աստուծոյ . կացցեն եր-
 կինք եւ երկիր 'ի հաստատութեան
 իւրեանց . հող զբոյս դալար բու-
 սուողէ . ծառք զպաուղս իւրեանց
 տացն , եւ ամենայն կապեալքն
 արձակումն ապցն յանուն ամենա-
 սուրբ Երրորդութեանն Աստուծոյ :

Երդմնեցուցանեմ զքեզ , սատա-
 նայ , անուամբն Աստուծոյ Յիսուսի

Քրիստոսի Տեառն մերոյ . եւ 'ի հա-
զար եւ մի անունն Աստուծոյ՝ որ
զԱզամն եւ զԵւա բաղկացոյց . եւ
զինն դասս հրեշտակաց՝ որ ելանեն
եւ իջանեն յԱպրիպօլիս քաղաք , եւ
ջանուն սերովբէից՝ որ կան 'ի սպա-
սաւորութիւնն Որդւոյն Աստուծոյ ,
եւ սքօղելով ծածկեն զերեսս իւր-
եանց եւ երգեն , Սուրբ , Սուրբ ,
Սուրբ , Տէր զօրութեանց , լի են
երկինք եւ երկիր փառօք քո :

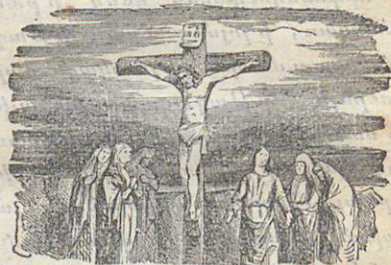
Երգմնեցուցանեմ զձեզ , զեւք
չարք եւ որդիք սատանայի , որ էք
օգնական ամենայն կախարդաց եւ
չարագործաց . երգմնեցուցանեմ ըզ-
ձեզ զեւք 'ի գեղեցկութիւնն Ազա-
մայ . 'ի վայելչութիւնն դրախտին .
'ի խոնարհութիւնն ամենայն սրբոց .
եւ 'ի սէր ամենայն մարտիրոսաց .

'ի պատարազն Արելի 'ի կոչել զա-
նուն տեառն Ենովսայ . յարդարու-
թիւնն Նոյի , 'ի քահանայութիւնն Մել-
քիսեղեկի , 'ի հաւատս եւ 'ի հիւ-
րընկալութիւնն Աբրահամու , 'ի կա-
պանսն Սահակայ , 'ի պատրան Յա-
կովբայ , 'ի գեղեցկութիւնն Յովսե-
փայ , 'ի համբարձումն Եղիայի , 'ի
հնազանդութիւնն Եղիսէի , 'ի տախ-
տակն Մովսիսի , 'ի պատմուճանն
Ահարոյնի , որ զարդարեալն էր եր-
կոտասան ակափք , որ օրինակ էին
երկոտասան Առաքելոյն Քրիստոսի .
'ի քնարն եւ 'ի Սաղմոսն Դաւթի , 'ի
մատանին Սողոմոնի , 'ի դաւաղանն
Մովսիսի , եւ յաղօթան Ահարոյնի ,
յաւեստիսն Գաբրիէլի զոր ետ սուրբ
կուսին Մարիամու . 'ի ծնունդն եւ
'ի մկրտութիւնն Յիսուսի Քրիստոսի

որ մկրտեցաւ 'ի Յորդանան 'ի Յով-
հաննէ, եւ 'ի սուրբ հրամանն որ
հրամայեցին անդամալուծին թէ՛ Արի,
առ դմահիճս քո . եւ 'ի թուքն որ
երաց զաչս կուրին, եւ 'ի գալուստն
յաւանակաւ յերուսաղէմ, 'ի յարու-
թիւնն Ղազարու, 'ի մատումն եւ 'ի
Խաչելութիւն Քրիստոսի, 'ի գեղարդն

եւ 'ի բեւեռն Քրիստոսի, 'ի վշեղէն
պատկն եւ 'ի հեղումն արեան Որդւոյն
Աստուծոյ որ հեղաւ եւ 'ի վերայ սուրբ
Խաչին :

Նրգմնեցուցանեմ՝ եւ կապեմ եւ
հալածեմ զձեզ դեւք չարք, Յա-
րութեամբն եւ Համարձմամբն Քր-
իստոսի, եւ 'ի գալուստ Հոգւոյն
սրբոյ, եւ այլակերպութեամբն Քրիս-
տոսի որ այլակերպեցաւ 'ի թափօր

չերինն , ոչ ունի՞ք իշխանութիւն
 զեւք եւ աղանդք եւ կախարդու-
 թիւնք արանց եւ կանանց մերձե-
 նալ 'ի ծառայս Աստուծոյ :

Երդ մնեցուցանեմ զձեզ 'ի բանն
 անսպառ , 'ի լոյսն անճառ , 'ի թագն
 անսպառու՞ որ հրեշտակացն զար-
 հուրելի , 'ի թագաւորն սոսկալի ,
 'ի մատանին Սողոմոնի , 'ի կապանսն
 պղնձիս , 'ի տախտակն Մովսիսի ,
 զրեալ մատամբն Աստուծոյ . յա-
 զօթան Ահարոնի , 'ի պատմուճանն
 ցանկալի . 'ի սուրբն Սինայ , 'ի քա-
 ռասն օրեայ պահս Մովսիսի , 'ի սուրբ
 արիւնն մանկանցն Բեթլեհեմի , յար-
 գարութիւն Նոյի , 'ի հաւատս Ղով-
 տայ , 'ի կարգն Մելքիսեղեկի , յա-
 ւեախսն Գաբրիէլի , յաթոռն չորեք-
 կուսի , որոյ մի կողմն մարդոյ էր

նման , իմաստնոյ եւ բանաւորի . մին
 'ի կերպարանս էր առիւծու . որոյ
 տեսիլն հուր կիզելի , մին անեղ եւ
 սքանչելի , եւ զտեսիլ հրեղէն եղին
 ունէր , միւսն ունէր զթեւ արծուոյ ,
 ահաւոր տեսլեամբ քան զամենայն եւ
 զարմանալի էր որ 'ի վերայ նստեալ
 բազմէր տէրն եւ Աստուած ամենայնի .
 ուր այս անուանք սուրբք յիշեա-
 ցին , զիրք եւ հրամանք պատահին ,
 չարն 'ի բաց միշտ հալածի , կապանք
 եւ յուռութք լուծանին 'ի ծառայից
 Աստուծոյ . ամէն :

Յոյց մեզ Տէր զողորմութիւնս քո ,
 եւ զվիրկութիւնս քո աուր մեզ :
 Որպէս զի մե՞ծ են գործքք Տէր ,
 եւ յոյժ խոր են խորհուրդքք :

Ա Ղ Օ Թ Ք

Երանելոյն Յովհաննու Գառնեցւոյ
ասացեալ առ սուրբ Աստուածածինն :

ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ մայր Քրիստոսի
եւ ծնող միածնի հօր . բարեղ
անիծից եւ պարճանք ազգի մարդ-
կան : Յերկնային զօրացն երանեալ

եւ հողեղինացս օրհնարանեալ . միջ-
 նորդ Աստուծոյ եւ մարդկան . հաշ-
 սարար ընդ արարածս . թաղ եւ պը-
 սակ կուսից եւ համարձակ բարեխօս
 վասն մեղաւորաց : Մեղուցեալս ա-
 մենայնի . անկանխմ առաջի քո , եւ
 աղաչեմ զքեզ իբրեւ զնոյն ինքն
 զմարմնացեալն 'ի քէն . բարեխօսեա
 վասն իմ առ բանն Աստուած զոր ծը-
 նար մարմնով . զոր կերակրեցեր ըզ-
 կերակրիչն ամենայն կենդանեաց :

Աղաչեա վասն մեր զանդրանիկդ
 քո : Կաց կանգուն առաջի նորա
 ցուցմամբ սուրբ ստեանդդ : Կացո
 առաջի նորա միջնորդ եւ բարեխօս
 զմանկութիւն իւր . զկաթամբ սնա-
 նելն օրպէս մանուկ . զուսովդ բառ-
 նիլն . զգրկօք զգուրիւն . զըթամբք
 համբուրիլն . զողջադուրիլն . օրպէս

աղայ . զերթ եւ զելն քո ընդ նմա

յնգիպտոս , եւ 'ի Նազարէթ եւ յամե-
 նայն տեղիս . զարտմութեամբ տաղ-
 նապիլն քո վասն նորա 'ի ժամ չար-
 չարանացն . զյանձնարարութիւն քո
 առ Յովնաննէս , յորժամ հեղուսեալ
 կայր վշտօք 'ի վերայ Խաչին զդառն
 արտասուան քո զոր վտակօրէն հե-
 ղուիր յորժամ տեսանէիր զնա վը-
 տանդեալ 'ի վերայ Խաչին . վասն

որոյ մատնատառան տառապէիր
 կսկծակոծ, վասն չարչարանացն .
 վասն սաստիկ ծարաւմանն . վասն
 ճաշակման լեզւոյն՝ քացախին . վա-
 սըն տեսանելոյն դքրտնատեսակ
 արեան իջումն . վասն իջուցանել-
 ւոյն 'ի խաչէն արիւնազան մարմնո-
 վըն . վասն դիտարգեալ դնելով 'ի
 սուրբ գերեզմանն :

Ազաչեմ գրեզ մար լուսոյ . հայ-
 ցեա զթողութիւն մեզաւորիս : Գիր

աղերս առաջի նորա դամենակիրս
 չարչարանաց իւրոց . զոր վասն իմ
 կրեաց բարերարն եւ մարդասէրն :
 Յիշեցս սուրբ կոյս զայս քան չար-
 չարանացն, զի թերեւս ողորմեսցի
 եւ ներեսցէ բազմամեղիս . եւ ջըն-
 ջեսցէ զձեռագիր իմոց յանցանաց :
 Եւ իւր անմեղ մատամբն եւ սուրբ
 արեամբն դրոշմեսցէ զգերեալս 'ի
 դպրութիւն կենացն անվսխմանից
 ընդ ամենայն սուրբս իւր :
 Եւ քեզ երկրպալուծիւն 'ի մեղու-
 ցեալ ոգւոյս, ամենասուրբ կոյս,
 բարեխօս լեր ծառայիս Աստուծոյ
 ամէն :

Ա Ղ Օ Թ Ք

Արամեւոյն Յովհաննու Գառնեցւոյ վասն
ճանապարհի :

ԱՌԱՋՆՈՐԻ կենաց ճանապարհ
ճշմարտութեան տէր մեր Յիսուս
Յրիստոս : Որ առաջնորդեցեր Յովսե-
փայ յեգիպտոս , եւ Խարայեւացւոց

ընդ ծովն կարմիր . եւ Մովսիսի 'ի
լեանն Սինէական , եւ ժողովրդեանն
յերկիրն պարզեւացն եւ Աղէսպա-
սացն ճանապարհակից եղեր յԾմնա-

ԼՈՒՍ :

Ազաչեմ՝ զքեզ տէր առաջնորդեա
լինձ եւ եղբարց իմոց գնալ խաղա-
ղութեամբ զառաջիկայ ընթացս .
փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ
թշնամւոյն , եւ բարի առաջնորդեա
'ի դէմ եղեալ 'ի տեղին . զի դու
ես ճանապարհ եւ ճշմարտութիւն
եւ կեանք մեր եւ քեզ փառք եւ
երկրպագութիւն այժմ եւ միշտ եւ
յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

ԱՂԵՐՍ

ՎԱՍՆ ԶՍԻԱԿ ԾՆԱՆԵԼՈՅ

ԱՍՏՈՒԱԾ բոլորից , անճառ մե-
ծութիւն , հզօր զօրութիւն , ամե-
նակարող բարեկարգութիւն : Առ քեզ
հոյի ամենայն ակն տեսողի : Նայ-
եաց 'ի պաղատանս հառաչման ձայ-
նի քոյոց ծառայից եւ աղախնեաց :

որպէս Աննայի լուար հեծութեան ,
եւ ետուր նմա զմեծն Սամուէլ . եւ
Յովակիմայ եւ Աննայի զամենօրհ-
նեալն Մարիամ , եւ Զաքարիայի եւ
Եղիսաբեթի պարգեւեցեր զաւակ
զսուրբ զԿարապետն եւ զՄկրտիչ

Յովհաննէս : Նոյն ողորմութեամբդ
քո պարգեւեա եւ տուր սոցա զա-

ւակ բարի ծառայիս Աստուծոյ ամէն :
 Զայն բարբառոյ յանապատի ,
 սուրբ Յովհաննէս դու ամլորդի .
 անմեղ դառինն անարատի ,
 վկայ եղեր դու կրկնակի :

Բարեխօսութեամբ սրբոց մար-
 գարէիցն Մովսիսի եւ Ահարոնի ,
 Նաթանայ եւ Սամուելի , Դաւիթ ,
 Ամովս , Միքիա , Աբդիաս , Յովնան ,
 Նաւում ընդ Ամբակումի , Սոփոնիա
 եւ Անգելի , Մաղաքիա ընդ Դանի-
 էլի , Զաքարիաս ընդ Եզեկիէլի ,
 եւ անհնայն սրբոց դասի , պահա-
 պան լիցին ծառայիս Աստուծոյ .
 ամէն :

ԱՂԵՐՍ

ԱՌ ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ
 ՆԱԽԱՎԿԱՅՆ

Ի քէն հայցեմք արտասուազին .
 նախավկայ Տեառն արարչին .
 սուրբ Ստեփաննոս բացող երկնին .
 տեսող զՅիսուս յաջմէ ծնողին .
 լեր բարեխօս արեամբ քոյին .
 տալ մեղ հանդիստ 'ի յանկողնին .
 արթուն լինել յառաւօտին .
 բարեբանել զլոյսն անքնին :

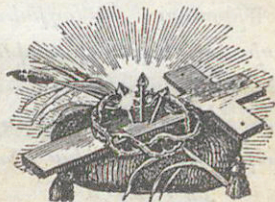
ԱՂՕԹՔ

ԶՕՐԱԻՈՐ ԱՌ. ԵՐԿՆԱՅԻՆ ԶՕՐՍ

ԱՆԵՂ անմահ արարչին սպասաւորք անմարմինք՝ վերին զօրացն զաստպետութիւնք : Աթոռք, Քերովբէք եւ Աերովբէք, Տէրութիւնք, Զօրութիւնք եւ Իշխանութիւնք, Պետութիւնք, Հրեշտակապետք եւ

Հրեշտակք, Միքայէլ եւ Գաբրիէլ Պետք վերնական զօրացն զասուցորք անյուելի ձայնիւ փառարանութիւն մատուցանէք ամենասուրբ Երրորդութեանն . եւ երեքսրբեան ձայնիւ եղանակէք զերգս ասելով, ողորմեա դու ստեղծեր մի՛ կորուսաներ . զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ . օգնական եւ սպանալան լերուք ծառայիս Աստուծոյ . ամէն :

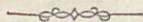
ԱՌ՝ ՍՈՒՐԲ ԶԻՆԱԻՌՈՄ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ԲԱՐԵՒԾՍՈՒԹԵԱՄԲ սուրբ զօրա-
վարացն , սրբոյն Սարգսի զօրավա-
րին եւ որդւոյ նորա Մարտիրոսին ,
եւ սրբոյն Թէոդորոսի զօրավարին .
Գէորգայ զօրավարին եւ Մերկեռի-
ոսի զինաւորին . Անդրէի զօրավա-
րին , եւ չորից զինուորացն՝ Բասո-
սի Եւսեբի Եւտիքի եւ Բասիլիդեայ .
սրբոյն Մինասայ , Երմոզինեայ եւ
Գրարոսի , եւ սրբոց Ատովմեանց .
Ոսկեանց եւ Սուքիասանց , Խարիթ-
եանց , եւ այլ ամենայն սրբոց բա-
րեխօսութեամբն պահեա զճառայս
քո . ամէն :

ՎԱՍՆ ԱԿԱՆ ԶԱՐԻ ԵՒ ԼԵԶՈՒԻ

ԶԱՐԻ

ՏԵՐ Աստուած մարդասէր , մար-
դասիրի հօր որդի , դու ես պահա-
պան եւ օգնական յուսացելոցս 'ի
քեզ ողորմութեամբ քո 'ի ծառայս ,
եւ պահեա անփորձ 'ի չարէ եւ ան-
սայթաք յորողայթէ երեւելի եւ ա-
ներեւոյթ թշնամւոյն . պահեա 'ի
չար աչաց եւ 'ի չար լեզուէ . 'ի
սրոյ եւ յամենայն հարուածոց երե-
ւելեաց եւ աներեւութից պահեա
զճառայս քո . ամէն :

ԱՂԱՅԵՄ զքեզ Գրիստոս փրկիչ աշխարհի հայեա յիս եւ ողորմեա եւ շնորհեա ներումն բազում անօրէնութեան իմոյ . քանզի անարգեցի զամենայն բարիսն զոր արարեր յիս 'ի մանկութենէ իմմէ . զի ըզտխամարս եւ անխմաստս արարեր աւոթ գիտութեան :

Յաճախեաց յիս զշնորհս քո , եւ լըցոյց զքաղց իմ եւ զծարաւ իմ զովացոյց , եւ լուսաւորեաց զխաւարեալ միտս իմ , եւ ժողովեաց 'ի մօլորութենէ զխորհուրդս իմ եւ ելից 'ի ծոց իմ . վասնորոյ անկեալ երկիրպագանեմ առաջի քո՝ խոստո-

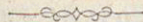
վան եղեալ զբարերարութենէ քումմէ , եւ աղաչեմ դադարեցո առիս զխոստումն շնորհի քո , եւ պահեա զնա 'ի գանձի քում . զի դարձեալ տացես ինձ զնա յաւուրն յայնմիկ : Մի՛ բարկանար ինձ մարդասէր զի ոչ հանդուրժեմ սպառնալեաց քոց . յաղագս որոյ եւ աղաչեմ ժտելով , զի առաւել քան զչափն յաճախեաց յիս շնորհս քո . վասն զի եւ լեզում իմ տկարացաւ ոչ կարելով խօսել զնմանէ . հիացան եւ միտք իմ ոչ բերելով զբազմութիւն արեաց նորա : Աերպարանք եւ ճառագայթ օրհնելոյ հօրդ , դադարեցո առիս 'ի հոսանաց նորա . զի իբրեւ զճուրբորբօքեալ բոցակիզեսցէ զերիկամունս իմ եւ զսիրտ իմ . եւ անդր զարձեալ սարգիւեա ինձ զնա եւ

կեցո զիս յարքայութեան քուժ. մի՛
 յիչեր զանօրէնութիւնս իմ. յան-
 զըզնիմ եւ հայցեմ. տուր ինձ ըզ
 խնդրուածս իմ, եւ արա առիս օ-
 թեւան օրհնեալ հարք քով յաւուր
 յայանութեան քո. Հնորհեա ինձ,
 Քրիստոս, զհայցուածս իմ, զի դու
 միայն ես տուիչ կենաց խնայ, եւ
 քեզ ընդ հօր հօգւոյն սրբով փառք
 այժմ եւ յաւիտեանս. ամէն :

ՄԱՂԹԱՆԻ

ԱՌ ՍՈՒՐԲ ԼՈՒՍԱԻՈՐԻՉՆ ՄԵՐ

ԼՈՒՍԱԻՈՐԻՉ հայր պարծանաց,
 ընկալ զբանս դայս մաղթանաց.
 եւ աղաչեա զհայրն փառաց, ջնջել
 զգիր մեր յանցանաց : Այլ եւ բա-
 րեխօսութեամբ երեք հարիւր ութ
 եւ տասն Հայրապետացն եւ ուղղա-
 փառ եպիսկոպոսաց ազօթիւք պահ-
 եա տէր Աստուած զճառայս քո.
 ամէն :

ԱՌ ԴԻԱՆ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ
ՍՐԲ Յ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՈՍԿԵՔԵՐԱՆԻ

ՏԱՃԱՐ Աստուծոյ եւ բնակարան
սուրբ հոգւոյն , 'ի քէն սուրբ ա-
ւազանաւն կոչեաց յորդեգրութիւն
հօրն երկնաւորի : Այսօր 'ի քեզ
կազմեցաւ պատարագել գառն ա-
նարատ : Եւ ես դիմեալ եկի առ
դուքս քօ . եւ աղաչեմ գքեզ ,
մաքրեա գիտ վիրստին լուացմամբ ,
եւ սրբեա 'ի մեղաց եւ արա ար-
ժանի մասնել առաջի սրբոյ սեղա-
նոյդ յերկրպագութիւն :

Սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյն ընդդիմա-
մարտ դիւաց այս նուագ աղօթից եւ դիւա-
նարսուռ Ջերմատաղնապ ախտաւորու-
թեանց Աստուծով փարատիչ :

ԱՐԳ՝ այսքանեաց անբաւից հրա-
չից հանդերձիչ Հայրամենաստեղծ :
Անունդ ահաւոր , ճայն սարսափե-
լի , կոչումն բնտանի , բան համ-
բուրելի , ազդումն սքանչելի , հրա-
ման սոսկալի , էութիւն անքննելի ,
դոյութիւն անճառելի , խկութիւն
անբաւելի , զօրութիւն անզննելի ,
կամք ամենաբարի , տէրութիւն ան-
սահմանելի , մեծութիւն անչափե-
լի , բարձրութիւն անբովանդակելի ,
որքանութիւն անկչոնելի , առաւե-
լութիւն անհասանելի , պատճառ

որդւոյ հայրութեամբ այլ ոչ նախա-
դրութեամբ :

Քեւ եւ 'ի ձեռն քոյդ անպարազիր
դօրութեանդ սաստեա տազնապոզ
եւ դիւական տենդիս ջերմութեան,
որ սպրդեալ մուծաւ ընդ մեզաց,
զի փախիցէ 'ի մարդոյս, զարհուր-
եալ 'ի սխրալի եւ յանբաւելի ար-
եանդ վտակի զառինդ երկնաւորի
որով սրսկեալ միանդամ 'ի մշտնջե-
նաւորս համայն մաքրեցաք: Եւ արդ՝
յայս պատկառելի խոնարհութենէ
արարչակերտս խորհրդոյ՝ ամաչեսցէ
սատանայ 'ի գործս չարեաց իւրոցն
հրեշտակաց: Տանջեսցի եւ հալա-
ծեսցի, հեռացեալ եւ արտաքս ա-
ռաքեալ 'ի շինուածոյ խորանէ քումդ
բնակութենէ յարտաքին խաւարն:
Եւ ջրջեալ մաքրեա զարտասուս ող-

բոց 'ի դիմաց մերոց. եւ զհառա-
չու. Գն ձայնի հեծութեան 'ի սրտից
մերոց: Եւ յիշատակաւ հարման հե-
ղուսից, քսամնափուշ, տաժանա-
տեսիլ ողեպահանջից, որով սնդե-
ցաւ միածինդ քո յաշտարակ Խա-
չին, ցաւեսցի չարին: Եւ 'ի կողա-
հերձ սայրասուր սլաքէ ուժգին
բազիլամանէ՝ որով զվէրն մեծ ընկալաւ,
իսպառ սատակեսցի սկզբնարարն
մահու: Եւ զի խոնարհեցոյց զգով-
եալն զլուի յաւանդելն զհողին 'ի
ծոց քո բարձրեալ, ապստամբութիւն
անբարի բարուցն բելիարայ 'ի կոր
կործանեսցի յամենայնիւ հերքեալ 'ի
կորուստ: Եւ զի զօղեալ ծածկեցաւ
անմահն խկութիւն յորովայնի երկ-
րի, այսու ամբարձեալն հոբարտու-
թիւն կարծեալ դռողին 'ի յատակա

մահու զժոխոց մթին ստուերին յառեալ դիտեսցէ : Եւ յիշեսցէ զառաջին հարուածն անբժշկական , որով մահացու դիմամարտութիւն թունից վիշապին՝ կենարարն կրիւք ամենազօրին : Վասն զի 'ի փառս քո հայր ողորմութեան իբր 'ի գովեստ որդւոյ քո հոգւովդ սրբով զայս խոստովանիմք : Քանզի ոչ պիտակ ինչ սոսկ զօրութիւն ունի զմիւսմէն՝ առ մի խորհրդականն խորութիւն : Այլ զանրակիզքն բանդ անձնաւոր՝ ընդ անժամանակդ հօր փառաւորեմք : Եւ քեզ միայնոյ սուրբ Երրորդութեանդ , հաւասարապատիւ տէրութեանդ համարուն անբաժին ինքնութեանդ , օրհնարանութիոն՝ գոհութիւն՝ զօրութիւն՝ եւ անճառ վայելչութիւն մնծութեան՝ բարեվիճակ հարթութեան՝ զուզակչիւ հաւասարութեան՝ ցաւիտեանս . պմէն :

ՄԱՂԹԱՆԲ

ՄՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑԻՈՅՆ
ԶՕՐԱԻՈՐ ԸՆԳԴԷՄ ԱՄԵՆԱՅՆ ԶԱՐԵԱՅ
ԲԱՆ ԺԲ .

ԸՆԿԱԼ քաղցրութեամբ , տէր Աստուած հզօր , զդաունացողիս զաղաչանս : Մատիւր դթութեամբ առ պտտկառեալս դիմօք : Փարատեա , ամենապարզեւ , զամօթական տրխութիւնս : Բարձ յինէն , ողորմած , զանբերելի ծանրութիւնս : Անշրպետեա , հնարաւոր , զմահացու կըրթութիւնս : Աւարեա , միշտ յաղթող , զխաբողին հաճութիւնս : Բացադրեա , վերնային , զմոլելոյն մառախուղ : Կնքեա , կեցուցիչ , զկորուսչին ընթացմունս : Յրուեա ,

ծածկատես , զըմբռնողին չար զբա-
մունս : Խորտակեա , անքննին , ըզ-
մարտողին դիմեցմունս : Տեառնա-
գրեա քո անուամբդ զլուսանցոյց
երդ յարկիս : Պարփակեա քո ձե-
ռամբդ զառաստաղ տաճարիս : Գը-
ծաղրեա քո արեամբդ զմուտ սեմոց
սենեկիս : Կերպացո զքո նշանդ 'ի
հետս ելից մաղթողիս : Ամբացո քո
աջուղդ զհանգստեանս խշտիս : Մաք-
րեացես 'ի յաղբից զծածկարան ան-
կողնոյս : Պահեսցես քո կամօքդ ըզ
տառապեալ անձն ոգւոյս : Անխար-
դախ արացես զքո շնորհեալ շունչ
մարմնոյս : Կացուցես շրջափակ ըզ
պար զօրուդ երկնայնոյ :

Կարգեացես 'ի դիմի ընդդէմ դիւացն
դասու : Տուր հանգիստ բերկրու-
թեան , մահահանգոյնս նիրհման 'ի

խորութեան դիշերիս : Բարեխօսու-
թեամբ հայցուածոց սրբոյ Աստուա-
ծածնիդ եւ ամենայն բնարեւոյց : Ամ-
փոփեալ պարուրեա զպատուհան
տեսութեանց , զպայարանաց իմաս-
տից , անզարհուրելի դետեղմամբ ,
'ի ծփական խռովութեանց , կենցա-
ղական զբաղմանց , անբջական ե-
րազոց , խոլականաց ցնորից : Յիշա-
տակաւ քո յուսոյդ անխնայելի
պաշտպանեալ , եւ սթափեալ վերբա-
տին 'ի ննջմանէ ծանրութեանց , ա-
մենազգաստ արթնութեամբ , հոգե-
նորոգ զուարթութեամբ 'ի քեզ ար-
ձանացեալ զայս ձայն մաղթանաց
բուրմամբ հաւատոց , քեզ ամենօրհ-
նեալ թագաւոր փառաց անձառից ,
փառարանողաց երկնազուճար խրմ-
բից երգակցեալ յերկինս առաքել :
Զի դու փառաւորեալ ես յամենայն
արարածոց . յաւիտեանս յաւիտե-
նից . ամէն :

ԱՂՕԹՔ

ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՅԻՈՅՆ
ԲԱՆ ԽԱ.

ՈՐԴԻ Աստուծոյ կենդանւոյ, օրհնեալդ յամենայնի, հօրդ անաւորի անքննին ծնունդ, որ տկարանայ առ ՚ի քէն եւ ոչ ինչ, որ ՚ի ծագել աւնրատուեր նշուլից ողորմութեան քօ փառաց՝ հալին մեղք, հալածին դեւք, ջնջին յանցանք, խզին կապանք, խորտակին շղթայք, կենդանածնին մահացեալք, բժշկին հարուածք, ողջանան վէրք, բառնին ապականութիւնք, տեղի տան տխրութիւնք, նահանջին հեծութիւնք, փախնու խաւարն, մեկնի մէզն, մերժի մառախուղն, փարա-

տի մռայլն, սպառի աղճամուղջն, վերանայ մութն, գնայ գիշերն, տասպրի տագնապն, չքանան չարիքն, հալածին յուսահատութիւնքն, եւ թագաւորեսցէ ձեռն քօ ամենակալ քաւիչդ ամենայնի, որ ոչ եկիր լուստանել զւարդկան հողիս, այլ կեցուցանել թող ինձ զանթիւնարիսն իմ բազում ողորմութեամբդ քօ, զի դու միայն ես ետեւի անճառ եւ երկրի անզննին. Ի տարր դոյից եւ յեզրս ծագաց աշխարհի. սկիզբն ամենայնի եւ յամենայնի մեռայն լրմամբ օրհնեալ ՚ի բարձունս եւ քեզ ընդ Հօր եւ Հոգւոյդ սրբոյ փառք յաւիտեանս. ամէն :

ՀԱՅ ԳՐԱԳԻՏԻ ԻՆ ՍՏՄ. N°

ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՅԻՈՅՆ

ԲԱՆ ԴԴ.

ԱՍՏՈՒԱԾ յաւիտեանական, բարե-
բալի եւ ամենակալ, զտեղծիչ լու-
սոյ, եւ յօրինիչ գիշերոյ, կեանք 'ի
մահու, եւ յոյս 'ի խաւարի, յոյս
ակնունդոց, եւ երկայնմառութիւն
տարախոսելոց: Որ ամենարդեոտ
իմաստութեամբ քո գարձուցանես
Յայդ դատուերս մահու, անուշազ
ձագումն եւ անմուտ արեգափն.
Քանդի ոչ զօրէ ծածկել զբառս տէ-
րութեան քո խաւար գիշերոյ: Ո-
րում կրկնի ծունր երկրպագութեան
ամենայն եղելոց՝ երկնաւորաց եւ
երկրաւորաց եւ սանդարամետակա-

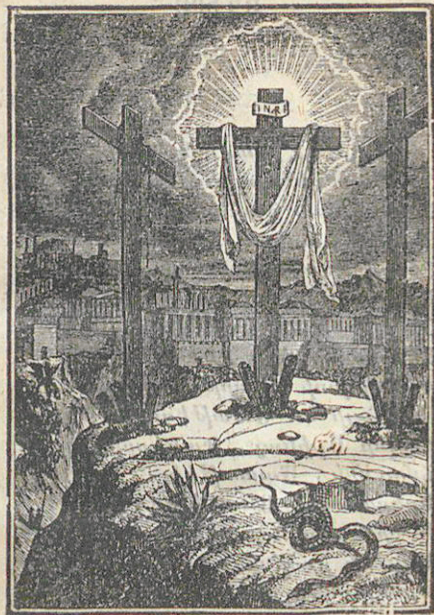
նաց: Որ լսես զհեծութիւն կապե-
լոց, եւ հայիս յաղօթս խոնարհաց,
եւ ընդունիս զինդրուածս նոցա.
Աստուած իմ եւ թագաւոր իմ, կեանք
իմ եւ ապաւէն իմ, յոյս իմ եւ վրա-
տահութիւն իմ, Յիսուս Քրիստոս,
Աստուածդ ամենայնի: Սուրբդ հան-
գուցեալ 'ի հոգիս սրբոց, մխիթե-
րութիւն վշտաց, եւ քաւարան մե-
ղուցելոց. որ դիտես զամենայն յա-
ռաջ քան զլինել նոցա, առաքեա
ղպանպանողական զօրութիւն աջոյ
քո, եւ իրկեա զիս յերկիւղէ զի-
շերի եւ 'ի դիւէ չարէ: Որպէս գի
դ յիշատակ սոսկալի եւ սուրբ քո
անուանդ միշտ համբուրեալ շըր-
թամբ հոգւոյ ըզձութեան չնչոյ,
կեցից պահպանեալ ընդ այնոսիկ որք
կարդան զքեզ 'ի բոլոր սրտէ: Եւ

'ի դրոշմէ Խաչի քոյոյ նշանիդ զոր
 Աստուածային արեամբ քո ներկեալ
 նորոգեցեր, եւ 'ի նոյն շնորհ՝ որ-
 դեգրութեան զմեզ մկրտեցեր, եւ
 'ի փառս պատկերի քո նկարեալ յօ-
 րինեցեր, այսու պարզեւ՝ք Աստ-
 ուածականօք ամաչեացէ սատանայ,
 քակտեցին մեքենայքն, բարձցին
 դրոշայթքն, պարտեցին մարտուց-
 եալքն, պակասեցին զէնքն սայ-
 րասուրք, մերժեցի մէզն, փարա-
 տեցի խաւարն, մեկնեցի մառա-
 խուղն: Բագուկ քո հովանացի; եւ
 աջ քո կնքեցէ, վասն զի գթած
 ես եւ ողորմած, եւ անուն քո կո-
 չեցեալ է 'ի վերայ ծառայից քոյ:
 եւ քեզ ընդ Հօր՝ Հոգւովդ սրբով՝
 փառք եւ իշխանութիւն յաւիտեա-
 նքս յաւիտեանից. ամէն:

ԱՌ ՍՈՒՐԲ ԱՌԱՔԵԱԼՍՆ

ԱՆՄԱՀ գառինն հզօրի,
 Որ միշտ զենեալ եւ կենդանի,
 Երկոտասան գառանցդ խմբի,
 Ձեզ այս աղերս մատուցանի:
 Սուրբ Պետրոսի եւ Անդրէի,
 Երկուց եղբարց նախակոչի:
 Յակոբոսի, Յովհաննիսի,
 Ձկնորս որդիքն Ձերեթի:
 Փիլիպպոսի, Բարթուղիմէի,
 Թովմայի եւ Մատթէոսի,
 Յակոբ Ալփեայ, Թադէոսի,
 Շմաւոնի, Մատաթէի:
 Երկոտասան Առաքելոց,
 Ի Քրիստոսէ պսակելոց:
 Այս են բաղձանք սրտից մերոց,
 Փրկել զմեզ յայտոց պղծոց:
 Եւ լիցի պահապան ծառայիս Աս-
 տուծոյ. ամէն:

Խաչ մեր օգնեա մեզ :

Պարծանք հաւատացելոց 'ի Քրիստոս և
զովետ սուրբ Խաչն որ երեւեցաւ յԵրու-
սաղէմ յաւուրս Կիւրղի Հոյրապետին :

Մայիսի Է :

ԽԱՉՆ Քրիստոնէից յոյս . Խաչն
Կուրաց առաջնորդ . Խաչն մոլորե-
լոց դարձուցիչ . Խաչն աղքատաց
մխիթարութիւն . Խաչն մեծատանց
սանձ . Խաչն ամբարտաւանից քակ-
տու մն . Խաչն ախոյեան դիւաց .
Խաչն բանասարկուին յաղթութիւն .
Խաչն մանկանց դաստիարակ . Խաչն
աղքատաց մեծութիւն . Խաչն ան-
յուսից յոյս . Խաչն նաւարարաց նա-
ւապետ . Խաչն տագնապելոց հան-
դիստ . Խաչն պատերազմողաց պա-
րիսպ . Խաչն հայր որբոց . Խաչն վե-
րակացու այրեաց . Խաչն անիրաւաց

դատաւոր . Խաչն արգարոց խորհըր-
 դակից . Խաչն նեղելոց հանգիտա .
 Խաչն տղայոց պահապան . Խաչն ա-
 բանց զլուխ . Խաչն ձերոց կատա-
 բումն . Խաչն խաւարելոց լոյս . Խաչն
 թագաւորաց վայելչութիւն . Խաչն
 զէն յաւիտենական . Խաչն բարբա-
 րոսաց ազատութիւն . Խաչն անխը-
 բատից իմաստութիւն . Խաչն անօ-
 բինելոց օրէնք . Խաչն մարգարէից
 քարոզ . Խաչն առաքելոց պատմու-
 թիւն . Խաչն մարտիրոսաց պար-
 ծանք . Խաչն վանականաց պահա-
 պան . Խաչն կուսանաց զգաստու-
 թիւն . Խաչն քահանայից ուրախու-
 թիւն . Խաչն եկեղեցւոյ հիմն . Խաչն
 տիեզերաց զգուշութիւն . Խաչն մե-
 հենից աւերիչ . Խաչն բազնաց կոր-
 ծանիչ . Խաչն ճենճերաց ապակա-

նիչ . Խաչն հրէից գայթակղութիւն .
 Խաչն ամբարշտաց կորուստ . Խաչն
 տկարաց զօրութիւն . Խաչն հիւան-
 դաց բժշկութիւն . Խաչն բոբոտաց
 սրբիչ . Խաչն անդամալուծաց ուղ-
 զիչ . Խաչն պաղշոտաց բժշկութիւն .
 Խաչն քաղցելոց հաց . Խաչն ծարա-
 ւելոց աղբիւր . Խաչն մերկաց վե-
 բարկու . Խաչն անբարբառ բարե-
 խօս ծառայիս Աստուծոյ . ամէն :

ԱՆՈՒԱՆՔ ՍՈՒՐԲ ՆՇԱՆԱՑՆ ՈՐՔ
ԵՆ ԲԱՐԵՒՍՍ ՎԱՍՆ ՄԵՐ

ԲԱՐԵՒՍՍՈՒԹԵԱՄԲ Աստուածա-
յին սուրբ նշանին, եւ անբարբառ
բարեխօսին Քրիստոսի վասն ազգի
մարդկան, Սրբոյ կենաց Խաչափայ-
տին Քրիստոսի. Աւագակի սուրբ
նշանին. Վարագայ սուրբ նշանին.
Երեւման սուրբ նշանին. Հաղբա-
տայ սուրբ նշանին. Վանկոյ սուրբ
նշանին. Կաղբայ սուրբ նշանին.
Ազինեայ սուրբ նշանին. Սերեխոյ
սուրբ նշանին. Մառառայ սուրբ
նշանին. Գանձասարայ սուրբ նշա-
նին: Եւ Քրիստոսի սուրբ զեղար-
դի. Գետարգել սուրբ նշանին. Ա-
պարանից սուրբ նշանին. Կարմրակ
սուրբ նշանին. Սքանչելագործ սուրբ

նշանին. Ծիծռան սուրբ նշանին.
Աղթամարայ սուրբ նշանին. Սա-
նահնու սուրբ նշանին. Վարոսի
սուրբ նշանին. Կիպրոսի սուրբ նշա-
նին. Կոստանդիանոսի սուրբ նշա-
նին. եւ Տապանակի սուրբ նշանին:
Վրաց Հոռոմոց սուրբ նշանին. Կոս-
տանդնուպօլսոյ սուրբ նշանին. Հա-
պէշու եւ Խպտոյ սուրբ նշանին.
Հացունեաց սուրբ նշանին որ ՚ի դա-
լըստեանն յառաջագոյն. Գայլակլայ
սուրբ նշանին. Հնդու սուրբ նշա-
նին. Կապնկայ սուրբ նշանին. Պի-
ղեռու սուրբ նշանին. Հոխփախի
սուրբ նշանին. Բողու սուրբ նշա-
նին. Սարի սուրբ նշանին: Եւ այլ
ամենայն սուրբ նշանացն որք ընդ-
հանուր արեգերս իցեն սոցին սուրբ
եւ արժանաւոր ազօթիւքն եւ ան-
բարբառ բարեխօսութեամբն ողոր-
մեա ծառայիս քո:

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՋՈՐ ԱՐՍՐ

Եր քրիստոս բժշկեաց 'ի ժողովրդէնէն բազում հիւանդս . լուսաւորեաց զկոյրս , հալածեաց 'ի մարդկանէ զդեւս , սրբեաց զքորոտս , գընացոյց զանդամալոյծն որ 'ի բեթհեզդայ անկեալ զնէր երեսուն եւ ութամ . եւ յարոյց 'ի մեռելոց զչօրեքօրեայ մեռեալն . եւ այլ անթիւ ըսքանչեկիս եւ հրաշագործութիւնս արար : Նոյն ողորմութեամբն իւրով հեռի արասցէ 'ի մէնջ զգլխացաւն , զաչաց ցաւն , զականջացաւն , զատամանց ցաւն , զսրտացաւն , զմիջաց ցաւն , զկշտացաւն , զխիթն որովայնի , զծնկացաւն . եւ յամենայն ցեղ ցաւոյ աղատեացէ եւ օգնական եւ պահապան լիցի ծառայիս Աստուծոյ . ամէն :

Ղերատին յաւելում կրկին հեծութեան նորին հսկողի աւ նոյն աղերս մաղթանաց բանի :

Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԴ
ԱՍՏՈՒԾՈՅ
ԲԱՆ ԶԴ .

Ա. ԱՐՔԱՅ երկնաւոր , թագաւոր բարձրեալ , Տէր բոլորից , ամենից ազընկալութիւն , ստեղծող տեսականաց , հաստիչ իմանալեաց , պատճառ եղանութեանց , կազմիչ հանդերձելոց , տուիչ լուսոյ , առիթ առաւօտու , պատրաստիչ վաղորդայնի , երեւեցուցիչ երեկորի , տարրիչ խաւարի : Արուեստաւոր բարեհնար , իմաստութեան գործօնեայ , քաւարան օրհնեալ , հալիչ մեղանաց , հալածիչ

ցաւոց , քակտիչ դառնութեանց ,
 պահպանարան հանդստեան , հնարք
 նիրհման , յարմարիչ քնոյ , պարգե-
 ւիչ ննջման : Ծնչոյ յարակարգու-
 թիւն , զգայութեան տեւողութիւն ,
 ցրիչ ցնորից , յեզանակիչ անրջոց ,
 փոխարկութիւն զարհուրմանց , այ-
 լայութիւն տխրութեանց , խափա-
 նիչ խիթմանց , ընդարձակիչ կարծ-
 եաց , համադրութիւն ծիմանց , ա-
 հագնութիւն խարդախմանց , հար-
 ուածիչ դիւաց , փախուցիչ ախաիչ ,
 ընկղմիչ դայթակղութեանց :

Բ. Պաշտպանեա երկնաստեղծ ձե-
 ոամբդ , զօրացո բարձրացեալ քո ա-
 ջողդ , ամիոփեա ամենակալդ թե-
 ւօք , ծածկեա Աստուածեան խնա-
 մօքդ , ամրացո վերակացութեամբ
 վերնայնոցդ : Շուրջանակի պարըս-

պեա գումարտակօքդ անմահից . յա-
 մենուստ պարլիակեա կցորդու-
 թեամբ հրեշտակացդ . վանեա զընդ-
 զիմամարտն իմ զինուորութեամբ զը-
 ուարթնոցդ . պատսպարեա զսասան-
 եալս Աստուածածնիդ մաղթանօք .
 զբանակս անդրանկացդ բարեկար-
 դեա ինձ պահասպան :

Բաց ընդ աչացս դիմաց եւ զմտացս
 իմ տեսանելիս . զգաստ արա ընդ
 ողւոցս եւ զճանրաբեռն կրիցս զան-
 դաղութիւն . վերացո տէր 'ի զգա-
 յութեանցս զմածեալս յիմարութիւն .
 բարձ , միայն բարեգործ , զպատրու-
 ուակիս թանձրութիւն : Ընդ սկըզ-
 բան բերմանս լուսոյ զողորմութիւն
 քո ծագեա . ընդ ելից արեւուն՝ ար-
 դարութեան արեգակնդ 'ի յանձկու-
 թիւն սրտիս մտցէ . ճառագայթ քո

փառացի 'ի յիմաստիցս խորհրդանոց
 ջահեսցի . Խաչիգ տեառնագրութիւն
 ընդ շունչս եւ ընդ մարմնս հա-
 մասփիւռ տարածեսցի : Յանձն առ-
 նեմ քեզ յաւորս՝ զքո յարմարեալ
 տաղաւարս պահպանաւ ոգւոյս որ
 'ի ամին : Զի դու ես Աստուած ան-
 քէննին , առ ամեն եսին բաւական եւ
 յամենայնում բովանդակ , օրհնեալ
 յաւիտեանս . ամէն :

Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍԳ ԸՆԴ
 ԱՍՏՈՒԾՈՅ
 ԲԱՆ ԶԹ .

ԱՍՏՈՒԱԾ եւ Տէր , կեանք եւ ա-
 րարիչ , ողորմած , գթած , լոյս , եր-
 կայնամիտ , անոխակալ , մարդասէր ,

ամենագութ , պարգեւատու , վիր-
 կիչ , օրհնեալ , գովեալ , բարեբան-
 եալ : Գարան ամբութեան , պատըս-
 պարան վստահութեան , առանց նեն-
 դութեան բարի , առանց խաւարի
 ճառագայթ , քաւիչ մեղաց , ողջա-
 ցուցիչ վիրաց , անհասանելեաց հը-
 նարք , անմատչելեաց հպաւոր , ան-
 յուսութեան ելք , անուն քո խոս-
 տովանեալ Աստուծոյ Որդի . եւ Հօր
 քո ընդ քեզ հղօրի եւ հնաւորի , եւ
 Հոգւոյդ ամենակալի , եւ ընդ քեզ
 երկրպագելոյ , փառք եւ պաշ-
 տօն դոճաբանութեան՝ յաւիտեանս .
 ամէն :

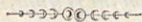

Ի ԽՈՐՈՑ ՄՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԴ

ԱՍՏՈՒԾՈՑ

ԲԱՆ Ղ.

Ա. **ԲԱՐԵՅԱՆԵԱՆ** Աստուած երկնաւոր, միայն արարիչ, Տէր ամենակալ, մեծութիւն անեղ, գթութիւն օրհնաբանելի, ողորմութիւն խոստովանելի, բարերարութիւն երկրպագելի, խնամակալութիւն պաշտելի, մարդասիրութիւն տօնելի, պահպանութիւն խնկելի: Բարձրեալ անքննին, մերձաւոր կամարար, ապաւէն անկասկածելի, մխիթար սրբոց, փարատիչ վշտաց, ապաքինիչ ցաւոց, սպառումն վհատութեանց, բարձումն պարտեաց, փոխարկիչ կարեաց, կարգաւորիչ կրօց, յար-

մարիչ բանից, սանձարկու լեզուի: Շրջադրութիւն շնչոյ, կացուցիչ հագազի, ամփոփիչ խորհրդոց, կրթարան կամաց, արձանացուցիչ յուզմանց, հանդարտութիւն մրրկաց, խաղաղութիւն ծփանաց, որ ունիս զթեւոց ամենընթաց իշխանականիս, եւ խմաստութեամբ նուաճեալ առ քեզ դարձուցանես:

Բ. Գոհաբանեալ միշտ երախտաւոր, որ հեղութեամբ անհպարտութեան երկայնամտեալ հանգչիս տենչանօք անճառ հրաշիւք յանձինս սրբոց: Թագաւոր էից համայնից, ամենայնիւ ծանուցեալ զթած, սկզբնահայր եւ նախաշաւիղ ընթացից, ճանապարհ կենաց, որ առաջնորդես քաղցրութեամբ զիմելոյս 'ի լոյսդ վերին: Ձեռնկալու մեծ վստահութեան, որ

ոչ թողացուցանես գայթակղելոյս 'ի վայր կործանել . յուսոյ կերպարան , ճշմարիտ առհաւաստէիւ աղաչողաց մատանց յայտնի երեւեալ . ապաւիտնութիւն հանգստեան . որ ոչ երբէք մատնես վտանգի դատապարտութեան : Ազատութիւն շնորհաձիր , որ տաս լիապէս առանձ փոխատրութեան փրկանաց . առատութիւն աննախանձելի , որ քոյին փառաւորութեամբ զանարգ նիւթ հողոյ ճոխացուցանես : Պայծառութիւն անստուեր , որ ճառագայթիւք ահեղ բարձրութեան պարածածկեալ զթշուառս կրկին բարգաւաճ առնես : Քաւիչ մեղանաց բաղմաց , որ զհերքեալս 'ի փրկութենէ առաջնոյն պայծառութեամբ նորոգեալ՝ վերստին վայելչացուցանես : Հնարաւոր

գիւրահաս առ ամենայն անբաւ գերամբարձութիւն յաւէտ յառաջեալ . ելք վստահութեան առ խոստացելոցն վայելս . երանութիւն անձկաւի , յոր զկենդանութիւն շնչոյս լըքանելն է ախորժելի , զի զքեզ գըտից կենդանի : Կամք անփոխադրելի , առ 'ի քաւութիւն գերւոյս զօրացեալ ամենագովելի . անսխալելի դեղ կենաց , որ եւ մեռելոց՝ բնաւին եղծելոց՝ փոնես զսքանչելիս : Ամենաստեղծ աներկբայելի , որ ըզհուրբ կիպեալն , եւ զհողմով հոսեալն , եւ զժանեօք գազանաց ծախեալն , 'ի քթթեւական նովին հլութեանութեամբ անպակաս յարուցանես : Անհաւասար համարձակութիւն , յորում Աստուածօրէն պանծանօք պարծելն է իրաւացի :

Գ. Հայեաց Տէր, յերկնից զուարթ քաղցրութեամբ յամենալիործան վրտանդ նեղելոյս, եւ արա անդորր հանգստական դիւրաւոր 'ի բազմատափնապս հեծութենէ: Եւ զյարուցեալ զումարս սատակչացն, եթէ սպառազէնք այսական դժնեայ հրնարաւորութեան բուռն մարտակցաց պատկանեալ զինուք, եթէ մեղաց տգեղ եւ քո ատելի կերպարանք, եթէ ցաւոց եւ փստից վասնիչ եւ կորստական նշմարանք, մերժեսցես, հանցես, հատցես. խափանեսցես եւ հալածեսցես հեռի սահմանաւ իսպառ տարագրեալ անդարձ որոշմամբ վերստին կորստեանն. եւ կառուցես կացուցես նպատակ կենաց եւ ամուր մահարձան զնշան խաչիդ ապաւինելոյս 'ի քեզ փրկութիւն: Եւ

յայսմ անպարտ եւ անպատիր եւ անվանելի արուեստից ահաւորիդ մեծութեան, լուծցին որոգայթքն դաղտնածածուկ սատանայականք, կապտեսցին մեքենայքն, վատնեսցին դայթակղութիւնքն, խայտառակեսցին հաղբիցն գրութիւնք, յայտնեսցին երեւոյթք որսոյն, զբացին նենդողին ծուղակք, վերասցին վարժին վերարկուք, տոչորեսցին որոմանցն բոյսք, նղովեսցին բռնաւորին չարաբանութիւնք, կրտրեսցի լար խաբէութեան 'ի մահ որսողին: Պարսեսցին սպարողին բանսարկութիւնք, պակասեսցին զէնք զրպարտողին, անկցին սուսերք մահաբերին, սուղեսցին սաղրողին պատրաստութիւնք, արձակեսցին տոռունք տափնապողին: Այլայլես-

ցին սուտ կերպարանք կեղծաւորին ,
 սատակեսցին խորխտականացն խիտ
 յարձակմունք , ցրուեսցին կցորդու-
 թիւնք կերչացն , բաժանեսցին ա-
 զինք աւազակացն , քայքայեսցին
 բոյլք բարբարոսացն , քանդեսցին
 ամրոցք ապստամբողացն , արդելցին
 ամպրոպք յանդգնելոցն , փարատես-
 ցին փորձողին անձրեւք , հալեսցի
 եւ ցամաքեսցի եղեամն աղանդաւո-
 րին : Խորտակեսցի եղջիւր գոռողին ,
 մանրեսցին ամբառնալիք զրոշիցն
 կերպարանաց , փշրեսցին ամբարնա-
 ւաճու թիւնք հպարտացելոցն , նա-
 հանջեսցին զիմեցմունք ճակատե-
 լոցն , քակտեսցին միաբանութիւնք
 զօրացն Բելիարայ՝ թէ անմարմինք
 եւ եթէ մարմնաւորք , փախիցեն
 ընդ նոյն ճանապարհ մի՝ ի շաւղաց

հետոյ յեօթն տարակոյտ , ՚ի գուքն
 քնձ փորեալ ինքեանք ընկճեսցին :
 Յեղանակեսցին ձմերունք ճանձրա-
 ցուցչին , հատցի կապն կցորդու-
 թեան մշտաջան աւազակին . նույ-
 ՛նացի մտացս կայից համբոյր շողո-
 քորթին . ընդ միջեալ մեկնեսցին նե-
 սաճգութիւնք նեղչին . կացցէ ՚ի
 սասանման նաւ խարդախողին . խը-
 լեսցին յարմատոց անտի առամունք
 խածանողին :

Գ. Ասան փայտիք օրհնութեան կե-
 նաց յորում պրկեցար , Աստուածք
 անբմբռնելի . յիշատակաւ բեւեռացդ
 որով ՚ի գործի մահուն մածուցար ,
 արարիչդ երկնի եւ երկրի . արեամ-
 բըդ տէրունականաւ որով զփշապն
 մեծ կարթիւ ածեալ որսացար . լեղ-
 ւոյն դառնութեամբ զոր արբեալ

զղեղատուութիւն կորուսչին ար-
 տաքս հեղեր : պատմաբանութեամբ
 ըղձական ճատիւք կրից : սարսափել-
 եաց , որով զլրբութիւն հակառա-
 կողին ըմբերանեալ ամաչեցուցեր .
 անուամբդ անհասկանալու ամենայ-
 նիւ անթարգմանելոյց , յորմէ դո-
 ղան եւ դասապարտին սովապեալ
 սաստիկ սարսափմամբ բնութիւնք
 ամենայն երեւութից եւ աներեւո-
 թից , եղիցին այս ամենայն պար-
 դեւք շնորհաց խոտտովանելոյս 'ի
 պաշտպանութիւն , 'ի բժշկութիւն
 եւ 'ի քաւութիւն : Եւ մահաբեր դառ-
 նաթոյն յձին , եւ որ 'ի նմա աղղեաց
 փեղեբաղաւ չարութիւնն , 'ի սա-
 տակունն եղիցի նորին . նոյն ինքն
 'ի կորուստ եւ յանբժշկական հար-
 ւած տանջանայն սովաւ մաանեա-

ցի , կապեացի եւ ըմբռնեացի : Եղի-
 ցի ողորմութիւն ստեղծողիդ ընդիս ,
 եւ շունչ ողւոյս իմ ընդ քեզ ան-
 բաժանօրէն կապաւ միացեալ 'ի մի :
 Ե . Եւ որ ոք ընթերցցի զայս աղերս
 ճայնի մարդմանաց դոչման , աղօթից
 հարցման , ծերոյ եւ աղայոյ , կուսի
 եւ երիտասարդի . եւ եթէ յաղախ-
 նաց ոք պաղատեսցի Աստուածասի-
 րարար , հաւասարապէս անաչառու-
 թեամբ ընկալցին 'ի քէն մասն ե-
 րանութեան պարտուց աղատու-
 թեան , հաստեալ վերստին յանարա-
 տութիւն նորոգ մաքրութեան , նը-
 կարեալ դարձեալ զքոյդ կերպարան
 անփոփոխելի : Ահա տիրապէս , հը-
 նարաւոր զօրեղ , անպատու մանաս
 անխմանալի , տեսցես աստանօր 'ի
 հառաչանս կողկողանաց այսր հե-

ճութեան , որ 'ի բոլորից չրթանց
 ընծայեալ քեզ մատուցանի , վասն
 Հօր քոյ երկնաւորի եւ բարերարի ,
 եւ Հոգւոյդ սրբոյ փառակցի եւ կեն-
 զանատուի . Աստուածածնիդ բարե-
 խօսութեամբ , եւ խնդրուածովք ա-
 մենայն սրբոց Ձի դու ստեղծեր զա-
 մենայն , եւ 'ի քէն եղեն ամենայնք ,
 եւ դու տիրես ամենայնի . եւ քեզ
 փառք յամենեցունց , միզ յիսկու-
 թենէ անժամանակ Երրորդութեա-
 նըդ , զուգակցապէս փառաւորեալ
 յանբանս , եւ յաւիտենից յաւիտեա-
 նըս . ամէն :

Ի ԽՈՐՈՑ ԱՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԳ
 ԱՍՏՈՒԾՈՑ
 ԲԱՆ ԳԵ .

Ա. ԱՐԵԳԱԿՆ արդար , ճառագայթ
 օրհնեալ , լուսոյ կերպարան , փա-
 փաք սնձկութեան , բարձրեալ ան-
 քընին , զօրեւ անպատում , բարւոյ
 բերկրութիւն , յուսոյ տեսութիւն ,
 զովեալ երկնաւոր , թաղաւոր փա-
 ռաց , Քրիստոս արարիչ , խոստովան-
 եալ կեանք : Եւ արդ՝ զթերութիւն
 վրիպանաց բազմասխալ ձայնի եղ-
 կելոյս ամենազօրդ բանիւ լցեալ մա-
 տուցես յաղերս հաճութեան Հօր
 քում բարձրելոյ : Որ վասն իմ 'ի
 փորձ եկիր անիծից , կերպարանեալ
 զիմ՝ նամանութիւն , ամենեւին կենաց

օրհնութիւն , վերնոց եւ ներքնոց բարեխնամող տեսուչ համայնից : Զի թէ յանձն առեր մեռանիլ վասն իմ , Աստուած եւ Տէրդ բոլորեցուն ո՞րչափ հաճեցիս առաւել եւ այժմ վրտանդաւորս կրից կարեկցել , ընդ իմ պարտաւորիս միշտ աղօթելով աղգակցաւ մարմնոյդ առելոյ 'ի մէնջ , առ համապատիւդ քո Հայր :

Բ. Եւ վասն արեանդ պատուականի միշտ մատուցելոյ 'ի հաճութիւն կամաց առաքչիդ , բարձցին վտանգք մեղուցեալ դատապարտելոյս . թողցին պարտիքն , 'ապաքինեսցի ամօթն , մոռացին պատկառանքն , բարեգործեցին դատակնիքն , սատակեսցին որդունքն , վերացի լալն , հանդարտեսցէ կրճումն ատամանցն , սպանեսցին ողբքն , հատցին արտասու-

քըն , մերժեսցի սուղն , հաւածեսցի խաւարն , վատեսցի հուրն սաստկութեան , հերքեսցին տանջանաւրանքն բազմօրինակք :

Գ. Եկեսցին դժութիւնք կամողիդ եւ պարզեւողիդ կենաց ամենից . ծագեսցի լոյսդ , արագեսցէ փրկութիւնդ , հասցէ օգնութիւնդ , ժամանեսցէ այցելութիւնդ , կանխեսցէ ցօղդ ողորմութեան , յառաջեսցէ , արբուսցէ , զանդաստանս պասքեալ անկեալ ոսկերացս թշուառութեամբ 'ի վրհն մահու . ծաղկեցուսցէ սլրապաքերեսցէ բաժակդ երկնաւոր արեան կենարարիդ զերկինս խնամեալաւուրն լուսոյ . որ անծախապէս միշտ պատարագի յիշատակ կենաց փրկութեան հոգւոց ննջեցելոց : Զի ամենայնիւ մահացեալ հոգիս մարմ-

նովն մեղաց չնորհօք քո , զթած , 'ի
քեզ զօրացեալ քեւ նորոգեցայց ,
զատեալ 'ի մեղաց անմահ կենդա-
նութեամբ 'ի յարութեանն արդա-
բոց , Հօր քում օրհնեցեալ : Բնդ ու-
րում քեզ փառք եւ Հոգւոյդ սրբոյ
բարերանութիւն վայելչական դո-
հութեամբ , այժմ եւ միշտ եւ յա-
ւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

ԳՈՂԱՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՌԵՄԵՆՍ

ԳՈՂԱՄԱՄԲ զքէն , ո՛վ Ամենա-
սուրբ երրորդութիւն , Հայր եւ Որ-
դի եւ Հօգիդ սուրբ , որ ասացեր
արասցուք մարդ ըստ պատկերի մե-
րում , եւ առեր հող յերկրէ , եւ
փշմամբ օրհնեալ շնչոյ քո գոյացու-
ցեր զմարդն Ադամ . վասն որոյ օրհ-
նեմք զմեծութիւն քո : Գոհանամք
զքէն , Տէր , որ զմարդն Ադամ զար-
դարեցեր եօթնաբփեան չնորհօք եւ
երկասասան փառօք . վասն որոյ օրհ-
նեմք զչնորհս քո : Գոհանամք զքէն ,
Տէր , որ 'ի դրախտն եղեմ եզեր զԱ-
դամ անճառելի խնդութեամբ , եւ
հիանրաչ խնդութեամբ . վասն որոյ
օրհնեմք զարարչութիւն քո : Գոհա-

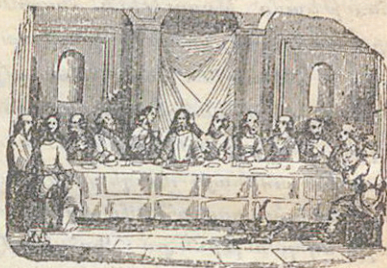

նամք զքէն , Տէր , որ յետ պատ-
 րելոյն Ազամայ՝ Յարդեղայոս անուն
 օձէն , եւ արտաքսելոյն 'ի դրախտէն ,
 որով 'ի դժոխս գրաւեցաւ , ազատե-
 ցեր . վասն որոյ օրհնեմք զփր-
 կութիւն քո : Գոհանամք զքէն

Տէր , որ առաքեցեր զանդրանիկն
 քո զՄիածին Յանն , որ վասն մերոյ
 փրկութեան խաչեցաւ , թաղեցաւ ,
 յարեաւ , համբարձաւ . վասն որոյ

օրհնեմք զմեծ մարդասիրութիւն քո :
 Գոհանամք զքէն , Տէր , որ զսուրբ
 մարմին եւ զսուրբ արիւն նորա

պարդեւեցեր մեզ կերակուր հոգւոյ
 եւ կենդանացուցիչ . վասն որոյ օրհ-
 նեմք զպարդեւս քո :

Գոհանամք զքէն , Տէր , որ զմկրտու-
 թիւն ուսուցեր 'ի Յորդանանէ եւ
 հոչեցեր 'ի խաւարէ 'ի լոյս , եւ ե-
 սուր զորդէ գրութիւնն վերին . վասն
 որոյ օրհնեմք զչնորձաբաշխութիւն

քո : Գոհանամք զքէն , Տէր , որ եօթմըն խորհուրդ եկեղեցւոյ կազմեցաւ 'ի քոյինդ շնորհէ , եւ խոստովանութեամբ թողութիւն շնորհեցեր . վասն որոյ օրհնեմք զառատապարզ եւ զթուօթիւն քո : Գոհանամք զքէն , Տէր , որ անձրեւ եւ ցող տաս երկրի , եւ բուսանի հաց եւ հանդերձ եւ ամենայն մեղեաց կերակուր . վասն որոյ օրհնեմք զբազմաբաշխ ողորմութիւն քո : Գոհանամք զքէն , Տէր , որ տաս յաջողութիւն վաստակոց մերոց , եւ զշնորհս արուեստաւորաց . վասն որոյ օրհնեմք զբազմարուեստ տեսչութեան քո : Գոհանամք զքէն , Տէր , որ միշտ քաղցրութեամբ նայիս յարարածս քո , եւ օր ըստ օրէ շնորհես զբազմազեղ ողորմութիւն քո . վասն որոյ

օրհնեմք զանչափ զթուօթիւն քո : Գոհանամք զքէն , Տէր , որ մեղաւորաց եւ զզջացելոց թողութիւն շնորհես , ներես , եւ ոչ եղծանես . վասն որոյ օրհնեմք զանյիշաչարութիւն քո : Գոհանամք զքէն , Տէր , որ զեղանակս տարւոյն , զամառն եւ զձմեռն , զաշունն եւ զգարուն , արարեր ըստ բնութեան մերում . վասն որոյ օրհնեմք զարարչազործութիւն քո : Գոհանամք զքէն , Տէր , որ յայսմ ամի եւս ապրեցուցեր ըզմեզ անվրդով , անմահ եւ անկասկած . վասն որոյ օրհնեմք զտէրութիւն քո : Գոհանամք զքէն , Տէր , որ զմեզ 'ի մահտարածամէ եւ յամենայն պատահարաց պահեցեր . վասն որոյ օրհնեմք զպահպանութիւն քո : Գոհանամք զքէն , Տէր , որ 'ի հրկիզու-

թինէ , 'ի հեղեղէ , 'ի շարժմանէ ,
 'ի կայծականց , 'ի խորշակէ եւ 'ի
 սատակմանէ ապրեցուցեր . վասն ու-
 բոյ օրհնեմք զապաւինութիւն քո :
 Գոհանամք զքէն , Տէր , որ օրհնեցեր 'ի
 լերինն Չիթինեաց զՎաթողիկոսունս ,
 զՊատրիարքունս եւ զՅարկոպոսունս
 որ ճրագ եւ լոյս եղեն աշխարհի . վասն
 որոյ օրհնեմք զչնորհարաշխութիւն
 քո : Գոհանամք զքէն , Տէր , որ ըն-
 ձեռեցեր աղամեանս բնութեան քա-
 հանայութիւն որ հրեշտակաց էր
 կարգ , յազագս թողութեան յանցա-
 նաց մերոց . վասն որոյ օրհնեմք ըզ-
 փրկութիւն քո : Գոհանամք զքէն ,
 Տէր , որ զսարկաւազունս , զախա-
 գողս եւ զՅանրնկալս սահմանեցեր .
 վասն որոյ օրհնեմք զլուսաւորութիւն
 քո : Գոհանամք զքէն , Տէր , որ ըզ-

բանաւոր հօտ , զժողովուրդս քո ,
 ընկալեալ ունիս 'ի ծոց քո , եւ որ-
 պէս զտապանն Նոյեան աղատես 'ի
 հեղձմանէ մեզաց . վասն որոյ օրհ-
 նեմք զգարմանահրաշ զթութիւն քո :
 Գոհանամք զքէն , Տէր , որ զմեղու-
 ցեալ ժողովուրդն ոչ սլատես 'ի
 տան քում քաւարանի , այլ զգար-
 ձումն նկատես . վասն որոյ օրհնեմք
 զերկայնամտութիւն քո . եւ վասն մե-
 ծի եւ բարձու ողորմութեան քո ,
 խոնարհեցո , Տէր , զունկն քո 'ի ժա-
 մուս յայտփիկ եւ տուր մեզ յերկնից
 'ի սրբութեանէդ՝ շնորհ , ձիր , ողոր-
 մութիւն , քաղցրութիւն , կարողու-
 թիւն , մեղաց թողութիւն , առա-
 տութիւն , մեծութիւն , աշխարհիս
 խաղաղութիւն , լանդութիւն , լու-
 սաւորութիւն , հաւատս , յոյս , սէր ,

մաքրու թիւն, առաքինութիւն, բարե-
 եաց լիութիւն, հանդադրութիւն,
 անդորրութիւն, զօգնութիւն, հաշ-
 տութիւն եւ օրհնեալ արքայութիւն:
 Եւ քեզ ընդ Որդւոյ, եւ ընդ սուրբ
 Հոգւոյդ վայելէ փառք եւ պատիւ
 յաւիտեանս . ամէն :

Վ Ե Ր Ձ

ԵՐԵՅ

Հաւատով խոստովանիմք և երկիր 9

Եղօթք տանգոյանութեան 21

— Վասն կապանաց դիւաց և կախար-
 դաց տղանդաւորաց և վասն դատա-
 տանի յաջողելոյ 40

Եւեւարան Մատթէոսի 45

— Մարկոսի 47

— Ղուկասու 51

— Յովհաննու 53

Դարձ կիսգլխանոսի Հայրապետին 57

Եղօթք Երանեւելոյն Յովհաննու Գառ-
 նեցւոյ, ասացեալ առ սուրբ Եստուտ-
 ծածինն 77

— Նորին, վասն ճանապարհի 82

Եղերս Վասն զուսկ ծնանելոյ 84

— Եւ սուրբ Ստեփաննոս նախապկայն 87

Եղօթք Զօրաւոր, առ երկնային զօրն 88

— Եւ սուրբ զինուորս Գրիտոսի 90

— Վասն ական շարի և լեղուի շարի . 91

— Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչի 92

Մտ զԹանք առ Սուրբ Լուսաւորիչն
 մեր 95

Մտ թք Մա գրան սուրբ եկեղեցւոյ
 Սրբոյ Յովհաննու Ոսկերերանի . . . 96

Բան Սրբոյն Գրեգորի Նարեկացւոյն
 ընդ գինամարտ դիւաց 97

Լնկալ քաղցրութեամբ, Տէր Աստուած 101

Քրդի Աստուծոյ կենդանոյ օրհնեալ 104

Բասուած յառ խանական, բարերար 106

Մղերս առ Սուրբ Առաքեալն 109

Փայ ծանք հաւասարեցոյ ՚ի Քրիստոս
 և գովեստ Սուրբ Խաչին, որ երեւե-
 շաւ յԵրուսաղէմ յառաք Ախրդի
 Հայրապետին 111

Մտանք Սուրբ Նշանացն որք են բա-
 ռիսոս վանն մեր 114

Հլաշագործութիւն Քրիստոսի զոր
 աւար 116

Բրբայ երկնաւ որ թաղաւ որ բարձրեալ 117

Աստուած և Տէր, կեանք և աղարկչ 120

Բարերանեալ Աստուած երկնաւ որ 122

Մրդակն աղգար, ճառագայթ . . . 155

Կոհարանութիւն առ երկինս . . . 157

10n

5664700

2013

2001

« Ազգային գրադարան

NL0014995

